СЕЛЯНКА

ЩО Є В ЖУРНАЛІ:

Виклики на передплату журналу „СЕЛЯНКА УКРАЇНИ“.

Ч. 1.

Я, Олеченко Я. П., (з міста Чугуїва) передплачую „Селянку України“ і викликаю передплатити журнал на 6 місяців таких товаришів: Іваненко В. (ЛКСМ), Ганчар М. (ЛКСМ), Сичова Б. (КП(б)У), Івін Н. (ЛКСМ), Тимофієва Я. (КП(б)У), Рекстен Ф. (КП(б)У), Маслова Б. (КП(б)У) та Богачова А. (КП(б)У).

Ч. 2.

Я, Горяїнова Е. (з м. Чугуїва) передплачую „Селянку України“ і викликаю передплатити журнал таких товаришів з Чугуївського района: Пекарська С. (Жінвід.), Ядрипцова (Сельбуд), Пац З. (Союз Радробітників), Євженко К. (Будівники), Бухалов П. (УКСМ), Захарина Б. (ЄПО), Маслова А. (Сельбуд), Фесик Є. (РСІ), Уланова М. (ЄПО), та Мирошниченко (ЄПО).

Ч. 3.

Ми, делегатки с. Коробочкино, Чугуївського району, передплачуємо „Селянку України“ і викликаємо виписати журнал на 6 місяців делегаток села Гракове, Чугуївського району.

ЧИТАЙТЕ НОВІ КНИЖКИ:

СЕЛЯНКА УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ ЦЕНТРАЛЬНОГО ВІДДІЛУ РОБІТНИЦЬ І СЕЛЯНОК КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ (б) УКРАЇНИ.

РЕДАКЦІЯ Й КОНТОРА: ХАРКІВ, ВУЛ. КАРЛА ЛІБКНЕХТА, Ч. 11.

Ч. 3. || **ЛИСТОПАД** || **1924 Р.**

В. І. Ленін про жіночу долю.

„Більшовицька Радянська революція підрізує коріння гніту й нерівности жінки остільки глибоко, як ніколи не наважувалася зробити це будь-яка партія, будь-яка революція на світі“...

„Буржуазна демократія на словах обіцяє рівність і волю, а в дійсности, цілій половині роду людського—жінкам—жодна буржуазна республіка, навіть найпередовіша, не дала повної рівности з чоловіком, забезпеченої законом, ні волі, ні опіки від гніту з боку чоловіка“.

„Освіта, культура, цівілізація, воля—всі ці гучні слова в усіх капіталістичних буржуазних республіках світу якось суміщаються з нечувано підлими, огидно мерзенними й дикунсько-грубими законами про нерівність жінки—і в законах про право шлюбу й розлуки, і в нерівності дитини „законнородженої“ і позашлюбної, і в привілеях для чоловіків і в зневажливому відношенні до жіноцтва“...

„Радянська влада куди більше від усіх инших найпередовіших країн здійснила демократію тим, що в законах своїх вона не залишила найменшого потягу на нерівенство жінки“.

„Ті закони, що утворювали для жінки стан підлеглости, в Радянській республіці знищено до щенту. І тепер ми маємо підстави казати гордовито і без жодних перебільшень, що нема країни на цілому світі, крім Союзу Радянських Соціялістичних Республік, де існувала б повна рівність прав для жінок усякого стану, що особливо гостро відчувається в щоденному родинному житті. І в цьому полягало одно з наших найважливіших і невідкладних завдань“...

„Будування соціялістичного суспільства почнеться лише тоді, коли ми, маючи, яко досягнення, цілковиту рівність жінки, перейдемо до нової роботи поруч і разом з жінкою, що буде звільнена від нікчемної затуплюючої і непродуктивної роботи“...

В. І. Ленін з сестрою своєю М. І. Ульяновою.

„Звільнення народів від гніту імперіялізму, звільнення робітників і робітниць від гніту капіталу посувається вперед. І перед ведуть в цій справі цілі десятки й сотні мільйонів робітників і робітниць, селян і селянок. А тому ця боротьба за визволення праці від гніту капіталу неодмінно скінчиться нашою перемогою на цілому світі“...

Ось що говорив про жіночу долю наш Великий Проводир. Тепер, на восьмому році Жовтневої Революції, коли трудяща жінка Союзу Радянських Соціялістичних Республік стала до лав будівничих нового соціялістичного ладу,-слова нашого учителя здаються ще могутнішими, ще більше пророчими. Святкуючи Сьомі Роковини Жовтневої революції, ми ні на мить не повинні забувати про долю тих жінок, що ще й досі стогнуть під гнітом капіталу. Трудящі всього світу вільно зітхнуть лише тоді, коли буде переможено капіталістів на всьому світі. Отже, трудящим жінкам треба ще більше скріпити свої лави і прямувати до всесвітньої перемоги над капіталістами—до Всесвітнього Жовтня.

Селянка на восьмому році Жовтневої Революції.

Дуже довго конала селянка під тягарем поміщицької й царської влади. Все життя своє працюючи на поміщика та царя, вона сама залишалась пригніченою, темною, несвідомою та безправною. Рівно сім років тому скинула з себе селянка важкі кайдани. Все обурення, що набралось на протязі багатьох років у трудящих, грізною хвилею вилилось наверх. В жовтні 1917 року трудящі взяли до своїх рук владу.

Радянська влада за всіма трудящими визнала однакове право. З того часу селянка стає рівноправним членом громади. Селянка не тільки має право голосу, але може бути обраною до всіх радянських органів, починаючи з Сільрад, і аж до Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету та Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету.

Радянська влада та Комуністична партія брали на увагу також і те, що забиту, безправну на протязі багатьох років селянку треба зробити активною, щоб вона могла брати близьку участь в громадськім житті. Таке завдання поставили перед собою трудящі Радянської країни. Багато було перешкод в цій роботі. Тяжкі роки горожанської війни переживала Радянська Республіка, коли буржуї та поміщики люто накидались на робітників та селян, пробуючи знов захопити владу в свої руки. Але в тісній спілці трудящі міста й села зуміли вдержати в своїх руках здобутки Жовтня. Не мало винесли на своїх плечах і селянки: тягар горожанської війни, коли чоловік, брат та син ішли на фронт, а на неї залишали все своє господарство. Війна майже до щенту зруйнувала міське й сільське господарство. Перед радянською владою в першу чергу виникло завдання відновити господарство, як міста, так і села. І на цей (господарчий) фронт держава мусила кинути всі свої сили й копити.

Тов. Мойрова була перша жінка—Народній Комісар Соціяльного забезпечення України, тепер працює в жінвідділі Центрального Комітету Рос. Ком. Партії.

Не що-давно довелося пережити тяжкі роки голоду на Поволжі. Ці тяжкі роки не дали можливости Радянській владі та Комуністичній партії цілком роскріпачити жінку.

Але на 8 році революції ми бачимо, що селянки рушили у бік революції. 1924 року на Україні ми маємо 12.241 жінок-членів Сільрад, а в почятку революції в радах ми зустрічали лише поодиноких жінок.

7 відсотків член'в Всеукраїнського Центрального Комітету також жіноцтво. 1923 року їх було тільки 4, що складало всього 2 відсотки. 15—20 відсотків селянок належать до Комнезамів. 1924 року ми маємо на Україні 40.000 селянок-делегаток.

Це та частина селянок, що активно беруть участь в громадськім житті села. Селянка працює і в Сільраді, кооперації, ліквідує неписьменність та инше.

Тепер Радянська влада дбає про те, щоб визволити селянку з побутового кріпацтва. Коли в минулі роки Радянська влада не мала можливости організовувати на селі ясла, щоб цим хоч почасти роскріпачити жінку, то тепер ми маємо їх чимало.

Отже на 8 році революції селянка далеко пішла вперед.

А чи можемо ми задовольнитись тим, що маємо? Ні не можемо. Радянська влада та Комуністична партія мають завдання—прилучити селянок до всього нашого будівництва та визволити їх з побутового ярма.

1925 року ми повинні мати не менше 25 відсотків селянок в Сільрадах, 15 відсотків на З'їздах рад і 10 відсотків жінок треба втянути до Виконкомів та Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету.

Більше селянок треба обирати на голови та секретарі Сільрад, а також обирати на членів президії Виконкомів та Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету, а також до всіх комісій на селі. Треба закріпити ті ясла, що організувались цього літа, а також збільшити їх число на 1925 рік.

Оце ті завдання, що ставить перед собою радянська влада на майбутній рік. Це є тільки частина того завдання, що стоїть перед державою протягом семи років—повного роскріпачення трудящої жінки. І тільки за допомогою самих селянок. Радянська влада та Комуністична партія будуть переводити в життя заповіти товариша Леніна про робітницю та селянку.

С. Лівшіц.

Жовтнева Революція визволила жінку з неволі: у нас нема більш такої підлоти та бридоти, як безправство або нерівноправство жінки...

ЛЕНІН.

До Другого Всеукраїнського З'їзду робітниць та селянок.

10-го листопаду скликається Другий Всеукраїнський З'їзд робітниць та селянок. Від першого З'їзду пройшло 4 роки. Умови, коли відбувався перший З'їзд дуже відріжняються від сучасних. Перший З'їзд відбувався під час жорстокої горожанської війни та руйнації. Тоді Радянській владі треба було відновляти нашу промисловість і взагалі все державне господарство після Петлюрівщини, Денікінщини й Врангелівщини.

т. Миколаїва—учасниця Першого Всеукраїнського з'їзду робітниць та селянок.

Головні завдання в роботі серед робітниць та селянок полягали в тому, щоб виклікати свідомість робітниць та селянок, прилучити їх до революційної боротьби та до партії. Другим завданням першого З'їзду було організувати на місцях тих жінок з робітництва та селянської бідноти, які б брали активну участь в будівництві нового комуністичного життя. Тому З'їзд в першу чергу поставив такі практичні справи, як забезпечення материнства, соціяльне виховання, громадське харчування та инші.

Цей перший З'їзд 1920 року також роспочав роботу на селі, вперше утворив звязок міста з селом.

Починають організовуватись делегатські зібрання. Робітниці прилучаються до політичного життя країни. Сотні робітниць стають до радянської, професійної та господарської роботи.

Організація ясель, дитячих будинків, громадських їдалень—на оцю роботу в першу чергу йде сила робітниць. Найтяжче довелось працювати Жінвідділу 1921 року. В цей час переходили до нової економичної політики. Скорочувалось будівництво, що провадилось на державні кошти. Скорочувались також ті установи, що роскріпачували робітниць: ясла, їдальні то-що. 1922—1924 роки є роки мирного будівництва.

Ці чотирі роки тяжкої боротьби дали свої наслідки. В цей час робітниці та селянки разом з усіма робітниками напружено боролись за зміцнення Радянського Союзу.

На день майбутнього З'їзду ми вже маємо 5.748 робітниць та біля 40.000 селянок, які працюють на делегатських зібраннях. Ми вже маємо 12.241 жінку—членів сільрад.

Тисячі робітниць працюють в низових професійних та кооперативних організаціях, а також в лавах комуністичної партії.

Але цього ще мало. Ми ще не виконали заповіту товариша Леніна. Він говорив, що справу Радянської влади доведено буде до кінця тільки тоді, коли в цій справі братимуть участь мілійони й міліойни робітниць та селянок.

Тому 13-й З'їзд Комуністичної партії звернув на це увагу всієї партії. З'їзд ухвалив, щоб і надалі підвищувати політичну активність та виявляти всі потреби робітниць і селянок. Майбутній Всеукраїнський З'їзд робітниць та селянок безумовно матиме величезне значіння в справі переведення в життя постанов партійного З'їзду. Він скликається в 7 роковини Жовтневої Революції.

Першим на новістці денній стоїть доповідь про те, що дала радянська влада робітниці та селянці.

Поруч із цим З'їзд обговорить справи кооперативні. Розглядатимуться також на З'їзді справи про родину та шлюб у радянській державі, участь робітниці й селянки в радянському будівництві, справи соціяльного виховання та охорони матері й дитини.

Всі ці справи мають ще більше прилучити робітниць та селянок до практичної радянської роботи на користь усіх трудящих і на будову нового життя.

Є. Зотіна.

т. Таранова—перша жінка—голова райвиконкому (Кам'янського району на Поділлі).

Сім років життя Союзу Радянських Соціялістичних Республік.

Радянські Республіки розпочинають восьмий рік свого існування. Тепер, через сім років після Жовтневої революції і через чотирі роки після закінчення горожанської війни можна зробити підрахунки того, що зроблено робітниками та селянами Радянських Республік. Коли ми візьмемо теперішній стан нашого народнього господарства або положення наших республік як внутрішнє, так і зовнішнє, то ми побачимо, що за цей час пророблено велику роботу.

Перш за все значно поліпшало положення селянства і в значній мірі відновлено сільське господарство. Великим лихом був для селянства 1921 рік, що приніс з собою неврожай у ріжних місцевостях Союзу. Виснажене довголітніми війнами селянство не могло самотужки перемогти голод. Але Радянські Республіки не тільки впоралися з наслідками неврожаю, а й зуміли відновити підупале селянське господарство до такої міри, що недорід цього року не дав таких тяжких наслідків, як неврожай 1921 року. Радянський уряд своєчасно дав допомогу селянству як насінньовими матеріялами, так і грошовим кредитуванням, що припинило продаж селянами худоби. Навіть у тих місцевостях, де був недорід, помічається збільшення посівної площі, а взагалі по всьому Союзові ми скоро досягнемо довійськової норми. Всюди помічається збільшення числа худоби. Селянство береться до нових способів обробітку землі, користуючись тракторами та иншими сільсько-господарськими машинами. Сільсько-господарський податок збірається тепер грошима і вноситься селянами без жодних затримок.

Наша промисловість значно посунулась вперед і в деяких галузях досягла довійськового рівня. Здобич кам'яного вугілля та нафти поки-що не зрівнялась ще з довійськовою, але в скорому часі даватиме стільки-ж, як і в 1914 році. Що-року більше ніж у двічі виростає одна із найважливіших галузів промисловости-металургична. Одночасово з цим іде зниження цін на фабричні вироби, які поки-що розцінюються дорого через те, що держава потрібує коштів на купівлю для фабрик нових машин.

Радянська влада вживає всіх заходів до того, щоб при нинішніх недостатках ціни на хліб та ріжний крам зробити доступними для широких верств населення. Для цього з одного боку ведеться боротьба проти стремління частини селян та приватних крамарів, що намагаються підвищити ціни на хлібні продукти, а з другого боку—проводиться широка кампанія за підвищення продуктивности праці робітників, щоб можна було знизити ціни на ріжний крам.

Всі добре пам'ятають, як дешевів наш карбованець. Держава, що потрібувала грошей на військові витрати і в той же час не мала прибутків від промисловости й податків, випускала для своїх потреб папірові гроші. Що більше їх випускали, тим більше вони дешевіли. Тільки після того, як можна було скоротити державні видатки і завести податки, держава змогла взятися за поліпшення свого фінансового стану. Коли ми розпочали вивозити за кордон хліб, ліс і нафту, до нас стало поступати за ці товари золото від чужоземних держав. Оце все дало нам змогу перейти до твердої валюти, тоб-то випустити такі гроші, які-б не падали в ціні. Випуск таких грошей треба було забезпечити золотом та цінностями, що мусіли зберігатися в державних банках. Теперішні прибутки державні більші, ніж видатки, тому державі нема потреби випускати папірових грошей більше, ніж треба для торговельного обігу.

Правда, для того, щоб мати потрібні прибутки, наша держава обкладає населення досить високими податками. Це потрібно для того, щоб наші гроші не падали в ціні.

Зміцнення внутрішнього політичного та господарчого стану Радянських Республік, як ми тепер бачимо, привело до зміцнення їхнього міжнароднього положення. Після того, як ми розбили всі білогвардійські армії, які утримувалися капіталістичними державами, буржуазним урядам стало ясно, що далі нехтувати Радянським Союзом неможливо. Буржуазія спробувала було вхопитися за нову економичну політику, яку вона зрозуміла як одмовлення Радвлади від соціялістичного ладу.

З пропозиції тодішнього голови англійського уряду Лойд-Джорджа, було зроблено спробу „прибрати до рук" Радянську Владу. Для цього буржуазія хотіла втягнути нас в торговельні зносини з капіталістичними державами. Надавалися нам де-які торговельні пільги і навіть грошову позику, аби ми відмовилися від монополії зовнішньої торговлі та визнали царські борги. Року 1921 Англія склала з Радянським Урядом умову, що була першим кроком до прориву залізного кільця, яким капіталістичні держави стиснули Радянські Республіки. Коли ж з часом Англія переконалася, що Радянської влади прибрати до своїх рук їй не вдасться, вона знову стала вести таємничу політику.

Весною року 1923 Англія ледве не довела до війни. Одначе, торговельні зносини, що їх було розпочато з Західньою Європою, не припинялись. Європейські держави також збідніли за час світової війни. Наш хліб, ліс, нафта, вугілля та льон є необхідними товарами для европейського ринку. Одна за другою европейські держави розпочинали торговельні зносини з Радянськими Республіками. Кінець-кінцем, взимку року 1924 найбільша капіталістична держава в Європі—Англія визнала Радянський Уряд за єдиний законний уряд на землях бувшої Російської імперії.

Слідом за Англією поновили нормальні дипломатичні зносини з Радянським Союзом—Італія, Норвегія, Швеція, Данія, Греція, Китай, Австрія й Угорщина. Зараз визнав Радянський Союз самий упертий і непримиренний ворог наш—буржуазна Франція. Таким чином, Радянський Союз виріс і зміцнив своє положення. Буржуазія Європи та Америки примушена рахуватися з могутнім Радянським Союзом, що має під собою одну шосту частину земної кулі.

Коли значіння і вплив Радянських Республік позначилися на всій Європі, то ще більший здвиг вони зробили в Азії і в країнах, що перебувають під гнітом европейських та американських капіталістів. Китай, Афганістан, Персія й Африканські колонії европейських держав дивляться на Радянський Союз, як на свого могутнього й вірного союзника. Він є для них прикладом того, як треба боротися з хижацьким капіталізмом і скидати його владу. Всі пригноблені народи є природніми союзниками революційних народів Радянського Союзу. Це добре знають капіталісти і тому ненавидять нашу революційну країну.

Як і сім років тому, капіталістичні держави готові при першому зручному для них випадкові кинутися на Союз Радянських Республік, щоб роздавити його і знищити революційну отруту. Але час для цього вже минув. Радянський Союз виріс і зміцнів. Кожний новий день приносить йому сили, скарби і підтримку трудящих всього світу.

С. Яворський.

Випуск делегаток.

(с. Тягуни, на Бердичівщині).

Урочисте зібрання випуску делегаток с. Тягуни відбулося 21 вересня. На зібранні були присутніми представники місцевої та районової влади, а також представники партії. Зібрання провадили представники Окружного та Районного Жінвідділів т. т. Шатен та Нечипоренко.

Святкування випуску делегаток випало якраз на день місцевого церковного свята. Недивлячись на присутність в селі цілої дюжини попів, наше свято було багатолюдне. Це свідчить про те, що надходить час, коли і ціла сотня попів не затягне жінку до церкви.

З привітанням до жіноцтва звернулась одна із старших делегаток т. **Шпилька**. Вона закликала жінок, щоб вони не звертали з шляху, накресленого для них Комуністичною партією.

Після цього зібрання жінки селянки ще з більшою активністю візьмуться за роботу.

Делегатка Борисова.

П'ятий Всеукраїнський З'їзд Охмадиту.

(Охмадит — це скорочені слова: „охорона матері й дитини").

З 10 до 16 жовтня цього року відбувався 5-й Всеукраїнський З'їзд робітників охорони матері та дитини. Цей З'їзд відріжнявся від попередніх тим, що він уперше святкував 5-річчя роботи в справах охорони матері та дитини на Україні. Були тут також представники від ріжних громадсько-пролетарських організацій, що так само працюють в справах охорони матері та дитини. Були на З'їзді представники від сільських комітетів, що організовують дитячі ясла на селі, від батьківських колективів міських ясел, від Рад Соціяльної Допомоги, від лікарів сільських консультацій (порад) та инше.

Цей З'їзд повинен був указати, як треба працювати в цій справі не тільки в місті,—обслуговуючи мати-робітницю, мати-пролетарку та її дитину, але що робити й на селі для допомоги матері-селянці, незаможниці та їхнім дітям.

В цій справі З'їзд зробив дуже багато. Він прямо сказав, що для того, щоб селянка сама була здорова та родила здорових дітей, треба забезпечити селянок допомогою під час родин.

Селянкам самим час уже зрозуміти, що не треба звертатись за допомогою до бабів-пупорізок та знахурок, що не одну тисячу молодих селянок покалічили та загнали на той світ.

Тільки акушерка та родини в лікарні можуть дати матері-селянці потрібну допомогу та пораду.

Тому З'їзд зазначив, щоб при кожній участковій (сільській) лікарні було виділено де-кільки ліжок для родільного відділу.

Але не кожна селянка може родити в лікарні. От через що треба, щоб при кожній лікарні була акушерка, яка допомагала б замісць пупорізної баби селянкам при родах удома.

Поради куми або сусідки часто-густо доводять до того, що пригрудна дитина часто хворіє або зовсім гине. У цій справі повинен допомогати матерям лікар — консультації (порадчик) для пригрудних дітей разом із сестрами-жалібницями, що обслідують дітей удома.

Тільки їх треба слухати матерям-селянкам. Тільки вони порадять матері, як треба зберігати здоровля, як своє так і дитини. Тому З'їзд сказав, що організація порад для пригрудних дітей є другим завданням у справі охорони матері та дитини.

І, нарешті, трете завдання це організація на селі літніх дитячих ясел.

Коли мати йтиме влітку на поле, то вона буде спокійною тільки тоді, коли знатиме, що її дитина нагодована й доглянута. Літні дитячі ясла селянки добре знають. Користь від них вони бачили.

По багатьох місцевостях самі селяни прохають, щоб їм відкрили дитячі ясла не тільки на зиму, а на цілий рік.

При цукроварнях, комунах, радянських господарствах, де селянка занята на роботі цілий рік, З'їзд уважає за потрібне організувати постійні ясла.

Оце головні завдання робітників охорони матері та дитини в роботі на селі.

Е. Розенблюм.

Дитячі ясла „Колиска Ленінців".

(с. Констянтинівка, Першотравенської округи на Одещині).

У нашім селі уперше цього року було організовано дитячі ясла. Дуже зацікавилися ми, селянки, що воно з цього вийде. Грошей на це нам було відпущено дуже мало, тому ми сами роспочали діставати кошти, щоб поліпшити становище ясел. Селянки улаштували своїми силами їдальню, та ще робили й продавали морожене, а одержаний прибуток оддавали на ясла. Таким чином, замісць 15 дітей, що утримувалися на кошти з місцевого бюджету, ми утримували 37 дітей. Крім цього, ми набули собі потрібний для ясел інвентар.

Діти з ясел „Колиска Ленінців".

Тепер наші селянки вже зрозуміли, яку користь приносять ясла. Наприклад, у нас було 20 дітей батрачок, які, здавши дітей до ясел, зараз-же розвязали собі руки і найшли роботу.

Н. Малярова.

Матері, коли ви дбаєте про свої діти—віддавайте їх до дитячих ясел!

Ів. Шевченко.

Дві жертві.

(З мого щоденника).

Я не знав, навіть, як її звуть,—знав тільки, що це товаришка Бабенкова з Золотоноші і що її посилають на роботу в наш Чигиринський повіт.

Останній раз бачився з нею в Кремінчуцькому сельбудинкові опісля одного Губерніяльного З'їзду, на якому ми були делегатами. Було це в кінці 1920 року.

Як зараз пам'ятаю осінній вечір... Завмірали вкриті мрякою кремінчуцькі вулиці... Сиділи ми вдвох з нею в порожній театральній залі сельбудинку і вели розмову про її майбутню працю.

— Роскажіть, як там у вас в Холодному Яру?

Оповідав я їй про все,—а у нас тоді справді пекло кипіло, дня того не було, щоб когось не забили бандити,—не таківська була ця Бабенкова:

— Пхі, що мені ваші бандити!..

І з яким захопленням вона малювала плани своєї роботи, як рвалася швидче побачить оті справжні „гайдамацькі" місця.

— Чого тільки та Юрчиха сидить тут так довго? Юрчиха це наш повітовий жінвідділ, старенька робітниця, що всього зазнала на своєму віку.

— Встигнете, ще й набридне,—кажу я їй...

В залі темно. Якийсь час сиділи мовчки... Тоді вона схопилася, сіла за рояль і заграла якусь дику, буряну мелодію... Далі-ми пішли вечеряти.

Ще тільки сіріло, коли ми з хлопцями переїздили підводою через дніпровський міст у Крюків. Підводою ж ми повинні були їхати аж до самого Чигирина. Юрчиха та Бабенкова мали їхати через день.

З Чигирина на Кам'янку є дві дороги: навпростець через Триліси, і обходна—через Медведівку. Мало з тих, хто їхав через Триліси, приїздило в Кам'янку живими,—там десь в Чорному лісі були вони порубані або постріляні під віковими дубами. Через Медведівку їхати було теж небезпечно, але не так. Я поїхав через Медведівку.

В Суботові*) мені змінили підводу, дали пару добрих коней.

Уже вечоріло, коли ми за Новоселівкою спустилися в яр, що веде до Миколаївського манастиря, (в цьому манастирі колись було поховано Богдана Хмельницького). Тільки почали підніматься на гору, як з лісу вискочило шість верхівців і галопом направилося до нас... Суботівский дядько, здається Пушкар, прізвище, пильно подивився на мене та:

— Оце шість душ і все самі отамани.

— А ви ж звідки знаєте?

— Та знаю уже...

— Стой!.. Кого візьош?.. Слазь! Давай документи!..

— Мій партквиток та инші документи були в чоботі під вустілкою, а в кишені було фальшиве посвідчення, що я студент якогось кооперативного інституту та справка від якогось сельвиконкому, що я „ні в яких політичеських ділах і партіях участи не приймав". Показав я бандитам ці „документи"...

— А обшукайте його!..

Мене обшукали і, звичайно, нічого не знайшли. Незадоволенно повернув старший коня і за ним всі верхівці потяглися до лісу...

Дядька що-сили стьобнув коней і ми дали ходу. По—над шляхом колись йшли телеграфні стовби, тепер вони були всі до одного поспилювані... Од'їхали трохи—дядько зняв шапку й перехрестився.

— Ху,—оце так викрутилися, сам Ільченко був...

Я теж дивувався, що так просто обійшлося.

Напували люди скот і дівчата носили паливо в хати, коли ми в'їхали в Медведівку. Над старинним костьолом з криком літали гави, біля районної міліції махав руками і ярепенився якийсь дядька, мабуть самогонщик.

— От ми й приїхали!..—коні стали біля волвиконкому...

Не вспіли ще мене одвести на квартирю ночувати, як до волости підіхала ще одна підвода, з неї вискочив схвильований дядька, вбіг до канцелярії і росказав таку штуку:

— „Сам я з Новоселівки, вигнали мене в підводи-везти на Кам'янку двох товаришок—одна стара, а друга молоденька. Біля манастиря зустріла нас якась кавалерія, забрала обох жінок і повела в ліс...

... Послали ми трьох міліціонерів, таких, що ні бога, ні чорта не бояться, на розвідку, а сами спали всю ніч з зарядженими рушницями в головах та з купою тарілок біля готового люйса *)...

Ранком привезли міліціонери трупи Юрчихи та Бабенкової, найшли їх під насипом недокінченої залізниці Чигрин-Олександрівка. Обидві були босі, в порозриваних сорочках, з порозбиватими черепами. Стріяли їх, видно, з-близька, в потилицю. Мозок в обох повивалювався і разом з кров'ю заліпив волосся, дрібненькими шматочками лежав на закрівавлених відозвах—„Жінко, прокинся!" та „Як годувати грудних дітей"... На одній відозві з вивороту хемичним олівцем грубими каракулями було написано: „отаке буде всім запроданцям комуністам"...

Позіходилися селяни і мовчки дивилися на побитих.

— Хай уже чоловіків, а за що ж жінок тих бить?—це так стара селянка.

— Та-така молодісінька, що воно винне?!

З жахом і тупим болем стояли селянки біля своїх мертвих сестер!.. Хіба вони знали, за що їх побито, чи хоч одна з них могла тоді прочитати заляпані кров'ю та мозком відозви?..

Незрозумілими поглядами випровожали підводу з двома трупами, що рушила з містечка.

Бабенкову та Юрчиху поховали в м. Кам'янці. Сила соснових вінків з сосен бувшого графського парку вкривало їх могилу.

---

*) Це те саме с. Суботів, що у Тараса Шевченка описано в поемі «Суботів»:

Стоїть в селі Суботові
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока!..

*) Люйс—система кулемета, куди набої подаються не стрічкою, а в кругах, на манір тарілок.

На нараді селянок—членів сільрад.

(С. Ліски, Черкаської округи).

Біля Райвиконкому гурт селянок. Збились вони в гуртки й розмовляють про де—які справи.

— Скажіть, будь ласка, чого це за останній час на селі з'явилось так багато вір? Кожен по своему. Тяжко розібратись, яка ж віра краща та кому вірити.

— Мабуть усі брешуть—ніякої віри немае. Вони тільки зацікавлені в тому, щоб більше набити свої кишені,—говорить селянка з одніеї групи.

Де—хто одобрюе й додають підходящі приклади. В другім гуртку инші балачки.

— Неписьменна людина неначе сліпець,—каже баба,—хоч мені й біля 50 років, а вчитись ще хочеться, треба б частіше збиратись, та далеко до району.

Балачки не зупинялись. Селянок все більше й більше прибувае.

Наближався час зборів.

Ось почалось засідання. Заслухали доклади. Доклади були важливі. Селянки спочатку мовчки слухали, а потім почали висловювати свої думки та робити запитання.

Особливо жваво пішла справа, коли почали про відчитність їхньої роботи в сільрадах. З образою вони говорили про те, як глузують над ним куркульки за їхню роботу в сільрадах та президіях комнезамів.—„Робити, мовляв, в радянських установах треба не з бабським розумом, а від зібрань тільки господарство гине". Скаржились жінки на злидні, малоземелля та неймовірність до їх роботи з боку чоловіків.

Довелося з'ясувати багато пекучих питань. Говорили про сільсько-господарські колективи, коли ж селянки зрозуміли, що таке колектив, то тут же побажали записатись до нього. Голова КНС тут же зареєстрував групу селянок, що раніш боялись навіть слова „Колектив".

Треба наблизитись до селянки. Будемо допомогати їй та надсилати на села таких товаришів, що змогли б налагодити цю справу.

Камінська.

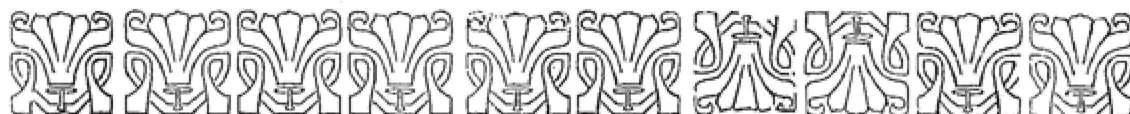
Уляна.

Копае в день картоплю
А ввечері Сільрада.
Це так її захоплюе,
Роботи так багато!
    Ранком—разом з сонцем
    Уляна—ген на полі...
    Побігли скрізь дорогою
    Кривульками дві колії.
Вкривае ріллі гайворон,
То кряки—крики осени.
У неї в серці грай-вогонь.
Хоч ноги в неї й босі.
    Плювать що в ноги коле,
    Уляна—дівка-бой,—
    Учора її вибрали
    На члена виборкома.

* * *

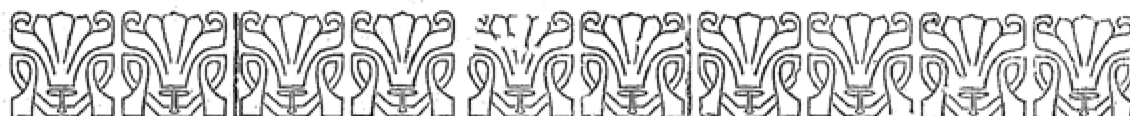
Ой, там-он із читальні
Ой співи молоді...
А бій із куркулями
На сході буде бій!—
    Уляна ось кінчае
    Списки—пальці млиіоть.
    На дворі вже світае
    Щоки вже аж зблідли.
Мати скоро встане.
А ну, Уляно, в поле!—
Картоплю знов копатиме
Секретар Виборкома.

Д. Коваленко.

Червоноградські делегатки (з Полтавщини) з подарунками для ув'язнених в тюрмах Болгарії.

Кожна селянка повинна памятати, що „Селянка України" єдиний український журнал, в якому пишеться про долю селянки.

Селянки, дбайте, щоб ваш журнал був у кожній селянській хаті.

З перших днів революції.

(Спогади більшовички).

Було це восени 1917 року. Більшовицький партійний комітет послав мене в Жукинську волость на Чернигівщині агітувати за наш більшовицький список до установчих зборів. Перед виїздом туди я стріла голову селянської спілки, який сказав, щоб я за організаційну роботу не турбувалась, бо туди посланий свідомий есер (старий український та ще й лівий).

— Гаразд,—гадаю собі. Набрала листівок, газет наших та й рушила в дорогу. Аж на другий день дошленталася, бо велика грязюка була. Пам'ятаю, що в ботинках було повно води. День стояв хмарний, накрапав дощик. Тим часом люди в селі метушилися, щось гомоніли, ніби збиралися робити якесь велике діло.

У волості я стріла старшину й есера. Цей був чолов'яга років 50, тов. Хатьомкин. Вони сказали, що сход буде великий, з усієї волости, почнеться по-обід.

— Добре, думаю, я покіль що поговорю з жіноцтвом, це ж мій жіночий обов'язок. У сінях зібралося чимало людей. Вони почали мене роспитувати, що воно за більшовики. Одні лаялися, инші цікавилися й, видимо, спочували. Я силкувалася ім пояснити мету більшовицьку й доказати, що вона є мета всього трудящого людства. Коли хтось сіпнув мене за рукав:

— Ходім, наші всі вже пішли до попа снідати.

— Не хочу,—кажу, а в самої на думці і не наші, мабуть, це, коли до попа снідати ходять.

Так і не пішла, хоч їсти хотілося, аж душа щеміла. Балакала з людьми далі, поки якась жінка не покликала до себе перекусити. Я трошки розгрузилася, роздавши селянам частину своїх листівок і газет, а решту взяла під руку й пішла.

Борщ, що мене ним почастували здався таким смачним, як ніколи. Але в хату знов набився цілий гурт людей і все дядьки питали, що робиться в світі та чому я—більшовичка. Пояснювала, як уміла. Коли прибіг хлопець і сказав, що сход уже зібрався. Пішла.

Біля волости купчилася сила людей, а поміж ними в повітрі тяжко коливалися церковні коругви. По де-куди вешталились між дядьками попи, одягнені в напівцивільне. Мене це видовище вельми здивувало. Питаю Хатьомкина:

— Навіщо ж? Чия була згода так улаштовувати сход із попами? Чи не есерівська?

Його старе обличчя трохи почервоніло й відповів він, що ж, мовляв, для того, щоб більше людей зібрати.

Нарешті почався мітинг, промовців було мало— тоді ще не навчилися так виступати, як тепер. Хатьомкин обстоював есерівський список, лаяв царів і чорносотенців. Якийсь піп висловився за кадетів і лаяв більшовиків. Виступала й сільська інтелігенція, але якось невиразно. Наприкінці й мені дали слово.

Я заявила селянам, що більшовики проти установчих зборів, бо треба заводити робітниче-селянські ради. Ідемо, кажу, в установчі збори ми тільки, щоб побачити, як Чернов, есерівський ватажок тодішній, буде землю ділити та заводи одбирати. Як цього установчі збори не зроблять, так большовицька партія вкупі з селянами й робітниками розжене ці збори й передасть владу до рук рад. Отак показувала я, що до селян оце прийшли вовки в овечій шкурі й тільки обдурюють їх...

Попала я за більшовицьку агітацію до тюрми.

Як випустили, їхавши з Київа до Остра пароплавом, питають мене двоє селян, чи не я в Жукинській волості на виборах була?

— Я, кажу,—а чи не по-моєму вийшло?

Попустили голови селяни, почухали потилиці, та й кажуть:

— Через тиждень після вас уся волость казала, що ваша правда була. Не діждалися ми землі від есера Чернова. Замісць того німці на нас напосілися. Ех, як би іх вигнати мерщій! Не знали ми, за ким іти.

Тепер знає селянство за ким іти, знає, що ніхто, як більшовики, борються за те, щоб селянська земля була... На виборах знають села, що більшовиків оминати неможна, що тільки вони очі селянству роскрили.

Ізраїлевська.

Закриття ясел.

(м. Кішінька, Кременчуцької округи).

Заля Сельбуду переповнена людьми. Грає музика. Сьогодні свято. Жінки святкують закриття ясел і «Вечір Селянки». О другій годині дня райорганізатором жіноцтва, т. Тищенко, відчиняється зібрання.

Вільно, горяче ллються привітання. В залі тиша. На обличчях жінок сяє тиха, глибока радість. Виступають з промовами. Говорять нескладно, просто, але в промовах їх чується певність в собі, розуміння величности менту.

Виступає селянка-мати. На руках дитина з червоним прапорцем в ручці. Говорить про те, яку велику користь принесли їй ясла, як вона вдячна Радвладі за турботи про бідноту, обіцяє всі сили покласти на те, аби велика справа захисту матері й дитини росла й кріпла на всьому світі. Гучні оплески заглушають згуки «Інтернаціоналу».

Далі слухають доповідь на тему «Історія ясел». Багацько жінок виступають з промовами по доповіді, підкреслючи активність жінки в справі улаштування ясел. Далі йде доповідь про охорону дитини й матері.

Після цього знов промовляють жінки.

О, яке широке вільне почуття панує в душі! Яке щастя почувати себе вільною! Дорогою ціною купила жінка собі свободу і тим міцніш вона триматиме її в руках, тим неухитніш йтиме шляхом, наміченим нашим великим проводарем В. І. Леніном.

Хай же живе Компартія, що роскріпостила жінку!

Делегатка „Сирота-Леся".

Діти робітників та селян, що загинули під час революції (із дитячого притулку м. Одеси).

Діти Жовтня.

Два роки тому партія доручила комсомольцям, щоб вони допомогли відділові Соціяльного Виховання виховувати дітей робітників та селян. До дитячих будинків надсилались комсомольці, щоб там вони оповідали дітям про революційні свята та життя старіших товаришів. Діти цікавилися, як ішли червоноармійці на фронт і повертались відтіль з прапорами перемоги. Були повстання, ріжні хвороби, голод, холод—все це бачили діти і все хотіли зрозуміти.

Керовниця, крім пісень та гри, нічого не могла дати дітям. Часом вона вороже ставилась до робітників, комсомольців та Радянської Республіки. Розмовляючи з комсомольцями, діти (особливо старші) часто прохали записати їх до комсомолу. Але записувати їх до комсомолу не можна було, бо більшість з них були молодші від 14 років.

Комсомольці разом з дітьми вирішили організувати при дитячих будинках дитячі комуністичні осередки. Так з'явились осередки Юних Спартаків (а тепер колектив Юних Ленінців) при дитячих будинках.

Під кінець 1922 року на Україні зростає 2.000 організацій Юних Спартаків. Ці організації мають свої закони, звичаї, пісні, гри, бесіди та клуби, що впливають не тільки на дітей дитячих будинків, а також на дітей по школах, селянських дітей та дітей неорганізованих і безпритульних.

Найголовніша робота колективу Юних Ленінців ось яка: 1) громадсько-політичний розвиток, 2) трудове виховання та 3) фізичний розвиток. Громадсько-політична робота звязує дітей з життям—революційними святами, громадськими кампаніями боротьби з безпритульністю, неписьменністю, боротьбою за чистоту помешкання та одяги. Все це є матеріял для роботи Юних Ленінців.

Юні Ленінці допоможуть боротись з безпритульністю. Вони будуть впливати своєю організованністю на безпритульних і цим запобігатимуть злочинству. Юні Ленінці мають поєднати школу з життям, поліпшувати роботу в своїх школах та переводити в життя заповіти Ілліча: **„треба вчитися і ще раз вчитися“.** Нічого гіршого для Юного Ленінця не може бути, як порушити заповіти Ілліча. От чому у них є свій закон. „Юний Ленінець“ прагне до знання і він є прикладом в навчанні. Тому Юні Ленінці провадять кампанію за навчання, за школу не тільки для себе, а також для всіх дітей трудящих.

Коли раніш батькові та матері доводилось неволити свою дитину до навчання, то тепер організація Юних Ленінців покладає на дітей завдання—гарно вчитися.

Наука для дітей не кара, а їхня робота, якою вони пишаються.

Кожен Юний Ленінець в своїй родині є маленька іскра нового життя. Все, що він чує й бачить в колективі, він приносе й передає дома. Були такі ось явища. Мати готується до великодня. Отут вона й починає суперечитись з своїм сином—Юним Ленінцем—яке свято краще. Юний Ленінець не переконав матери, тоді він заявляє, що він не буде з нею говорити протягом всього великодня. Мати погрожує синові тим, що не пустить більше до клубу Юних Ленінців. Син закликав, як суддю, сусіда-комсомольця. Тоді мати тягне назад і говоре, що хай син так робить, як йому накаже батько. Він, мовляв, буде святкувати великдень. Юний Ленінець стоїть на своєму і не говорить з матірею.

Часто-густо Юні Ленінці у себе дома навчають тому, щоб чисто та чепурно було у хаті.

Спорт, фізичний розвиток займають видатне місце в роботі колективів Юних Ленінців. Праця, екскурсії, робота в майстернях при клубах є також роботою Юних Ленінців. Дуже велике значіння має робота Юних Ленінців на селі. Мати-селянка ще менше може стежити за вихованням своєї дитини, ніж мати-горожанка, що мешкає в місті.

Організація Юних Ленінців на селі дуже потрібна. Вона навчає дітей тому, чому в школі не вчать, привчає їх до гуртового життя, дає нову книжку, пісні, гру та дитячу газету.

Ще багато залишилось старовини в нашім селянськім побуті, ще багато треба людей, книжок та газет, через яких Юний Ленінець в свою родину вливатиме струмок нового життя та знання. Через своїх малих дітей мати довідується про Леніна, про лампочку Ілліча, тоб-то електрику, про зірки, сонце, фабрики, делегатське зібрання, та про те, що робиться по всьому світі.

Сьогоднішні Ленінці—завтра стануть свідомими людьми, що любитимуть працю та боротимуться за нове життя.

Цього року багато міських Юних Ленінців звязались з сільськими дітьми, запрохували їх до міста на свої свята, приїзджали на село, улаштовували там бесіди, гри, вистави

то-що. Але ще багато є таких сел, де діти про Юних Ленінців нічого не знають. Отже Юним Ленінцям ще доведеться багато попрацювати на селі. Вони повинні допомагати матерям, збираючи 7—8 річних дітей в групи Жовтня та переводячи з ними пісні, гри та гулянки.

Замісць того, щоб діти одвідували школу з-під палки, а після школи ганяли по вулиці та рвали одяг й взуття, вони тепер мають свою організацію. Тут вони виховуються, як майбутні борці за справу своїх батьків, загартовують своє тіло фізичною культурою, привчаються до порядку та поважати товаришів, любити працю та вчаться через свої закони й звичаї.

Вони розуміють, що корисно та що шкідливо для того, хто буде будувати життя.

Через свою участь в житті та будівництві старіших товаришів, через свою самодіяльність та активність, через тісний звязок з робітниками, партійними та комсомольськими організаціями виховуються міліони маленьких революціонерів в червоних краватках. Це є діти Жовтня—третє покоління революційних робітників та селян.

М. Дяківська.

ЩО НАМ ПИШУТЬ.

„Селянка України" на селі.

Дописувач із **В.-Писарівки (на Харнівщині) т. Микола** пише про наш журнал на селі так: „Селянку України" у нас на селі читають з великою охотою і визнають за дуже корисний для селянок журнал. В ньому пишеться і про з'їзд незаможнього селянства, і як розводити гарні кури, і про теплі хліви, і як доглядати змалку дитину і таке инше. Особливо сподобалося селянкам ч. 2 „Селянки України", а саме—стаття „Як називати дитину" та дописи з місць про звіздини.

Журнал дуже корисний для селянок, тому треба поширювати його на селі як найбільше. Всі сільські організації повинні передплачувати цей журнал. Треба подбати про те, щоб „Селянка України" була в кожної бодай трохи грамотної селянки в хаті".

Роботящі делегатки.

Коли делегатки не лінуються, вони можуть багацько де-чого зробити не гірше від чоловіків. От про це саме оповідає товаришка **Дучева з Герасимівки (Роменської округи, на Полтавщині)**. В Герасимівці делегатки приймають участь у всіх сільських установах та організаціях. В Комітеті Взаємодопомоги делегатки потребували ревізії і викрили зловживання. Після цього провели до комітету Взаємодопомоги свого скарбника. Працюють також делегатки в гуртков і „Безвірник". У себе дома делегатки заміняють ікони портретами революційних діячів.

Жінки прокинулися.

До 1924 року, як пише дописувач **Д. Попель, в с. Песці (на Поділлі)** жінки навіть боялися до сільради або до Комнезаму йти, а зараз бачимо дивну зміну в цьому. Багато жінок вступають в члени Комітету незаможнього селянства, йдуть до хати читальні, а дівчата записуются до комсомолу. Трудно було колись заохотити жінок, щоб вступали до колективу, а тепер не тільки йдуть туди з охотою, а ще й намагаються відогравати в колективі першу ролю. Одне слово—наші жінки прокинулися.

Звіздини.

Новий побут з кождим днем все більше поширюється. Звіздини, що це недавно улаштовувалися лише на фабриках та заводах, зараз уже відбуваються в найдальших сільських закутках. Жіноргані затор **т. Василенкова** розповідає про звіздини на хуторі **Олександрівка (Ніжинської округи, на Чернигівщині)**. За браком путнього оркестру, на звіздинах грали гармоня, балабайка та бубон. Новонароджену назвали Віленою, на честь т. Леніна. Наприкінці новонароджену обдаровували ріжними подарунками.

Матері дякують Окрздрав за дитячі ясла.

Матері-селянки починають переконуватися на ділі, яку велику користь приносять їм дитячі ясла. Селянки багатьох сел надсилають подяку своїм Окрздравам. Ось, наприклад, матері села **Грабарівки (на Полтавщині)** висловлюють подяку Прилуцькому Окздраву за улаштування ясел:...» Висловлюємо подяку Окздраву за турботи та допомогу нашим дітям, як перший крок до визволення жінки-матері з тих тяжких умовин, в яких вона опинилась за панського ладу... Ми, жінки с. Грабарівки бачимо здійснення захисту жіночих прав та охорони материнства»...

На той рік—побільше дитячих ясел.

Організатор дитячих ясел, товаришка **Звірник,** розповідає в своєму дописові про те, як трудно було організувати в **с. Гопчиці (Бердичівської округи)** дитячі ясла. Куркулі залякували жінок, що, мовляв, в кінці літа прийдеться їм платити за кожну дитину по 25 карбованців. Тепер, при закритті ясел, матері переконалися, що це були куркульські видумки: ніхто ні копійки з них не взяв. Матері просять щоб на той рік були ясла по всіх селах.

„Предсідательки".

Коли жінка працює в якійсь сільській установі, повага до неї з боку жінок зростає: у всіх своїх справах жінки звертаються виключно до неї. Наприклад, в **с. Лопатичах (на Волині)**, як пише жінкор **т. Фундикова,** є дві жінки—одна активний член Сільради, а друга член президії комнезаму. Жінки всього села з усіми своїми порадами звертаються виключно до них, а не до чоловіків. Їх инакше не називають, як „предсідательки".

От тому й треба вибірати побільше жінок до Сільрад: жінка жінку швидче зрозуміє і одна одної допоможе.

Кількість дитячих ясел на селі збільшується.

Завідуюча відділом охорони матері й дитини **на Шевченківщині т. Ямпольська** в своїй замітці до редакції оповідає про стан дитячих ясел на Шевченківщині. Року 1923 було всього 4 ясел. В цьому році 7 ясел. Цікаво, що селяни **сел Моринець та Будища** ще в лютому надіслали до Охмадиту колективні заяви з проханням улаштувати у них дитячі ясла. Є надія, що в майбутньому році число ясел ще збільшиться.

Селянки—члени Сільрад.

Шевченківським округовим Жінвідділом недавно було переведено перевірку роботи селянок—членів Сільрад. Перевірка ця провадилась таким чином. Представники Жінвідділу їздили в кожне село виборчих районів, заходили до дому до членів Сільрад і там знайомилися та роспізнавали життя, працю й активність селянок—членів Сільрад.

Ось село **Пустовійти, Миронівського району.** Член Сільради **т. Олексієнкова** довго росповідає про своє життя. Жили в Оренбурзі, чоловік був партійним, був на фронті, боровся з Колчаком. У неї три сини—комсомольці. Т. Олексієнкова активний член Комітету Незаможніх Селян та Сільради.

В с. **Карапишах** є три члени Комнезаму: одна комсомолка **т. Листуха** і дві вже літні селянки по-над 50 років кожній. Довго говорили з ними. Всі три розуміють комнезамські завдання. Дуже цікавляться громадським життям села: бувають на всіх зібраннях та сходках.

Хтось із нас запитав про церкву.

Сміються: «ніякої церкви і ніяких попів не визнаємо... Визнаємо лише одну Радянську владу»...

А ось ще одна з села **Ємчихи, т. Підопригора.** Удова, 33 років, троє дітей у неї—енергійна делегатка. Цілком свідома. Роботою в Сільраді дуже цікавиться. Згодом може бути навіть головою Сільради.

Отже надалі треба нам ще більше зміцнити нашу роботу з жінками членами Сільрад. Яко мога чаще треба скликати районові наради й обговорювати на цих нарадах питання радянського будівництва. Треба нам скупчити всю свою увагу на цій роботі. Нові члени Сільради-селянки мусять ще з більшою енергією взятися за роботу.

М. Комарова.

Початок є.

(С. Засулля, Роменської округи, на Полтавщині).

У селі Засуллі вперше делегаток до жінвідділу було обрано в травні місяці цього року. Склад делегаток був виключно незаможницький. Робота делегатських зборів роспочалась тоді ж і провадилась справно до випуску делегаток.

У делегаток давно виникла думка відкрити яку будь майстерню або-що. І от тільки тепер, 8-го жовтня, при Райсельбуді за допомогою делегаток відкрито школу-майстерню кройки та шиття.

Через те що нема певних коштів, школу відкрито на три місяці. Учнів усього 30 чоловіка. До складу учнів входять: делегатки старого випуску, діти членів Комітету Незаможніх Селян та члени Сельбуду.

Учні ходять не тільки з Засулля, але й з Герасимівки, що в 3-х верстах від Засулля. Бажаючих вступити до школи дуже багато, але прийняти всіх нема можливости.

Делегатки старого випуску залишили наслідки своєї роботи. Треба надіятися, що делегатки нового набору будуть і надалі продовжувати роспочату роботу.

Райжінорганізатор Дучева.

Праця серед батрачок.

(Лубенська округа).

За останній час праця серед батрачок стає жвавішою. Чимало батрачок вступають до Комсомолу та до своєї професійної спілки робітників землі та лісу. Багато батрачок мається в лавах жінвідділу. Часто відбуваються районові збори батрачок, де робляться доповіді про внутрішнє та міжнародне положення Радянських республік.

Недавно Округовим жінвідділом разом з округовим правлінням та Районовим Секретаріятом Чернухського Робітземлісу була проведена перша на Лубенщині районова конференція батрачок. На конференції по-над 70 батрачок, що прийшли сюди пішки. Конференція пройшла жваво.

Гордашник.

Районова конференція батрачок.

14-го вересня **в м. Глобино, Кременчуцької округи,** відбулася перша районова конференція батрачок разом із делегатками жінвідділу. На конференцію прибули представники від усіх сел нашого району.

Батрачки виявили велику зацікавленість до подій, що відбуваються тепер у Китаї, а також до наших переговорів з Англією. В справі кооперації висловлено було побажання, щоб усі батрачки вступали членами кооперативів і приймали найактивнішу участь в їхній роботі. Ухвалено ліквідувати неписьменність серед батрачок.

1-я Районная Конференция Батрачек [illegible] Глобинского района

Гершунович.

РОБОТА ЖІНВІДДІЛІВ.

Округова нарада.

(Роменська Округа).

При Роменському жінвідділі (Полтавщина) 1/IX-2/IX проходила Округова Нарада райжінорганізаторів.

Роменська округова нарада робітників Жінвідділу.

Нарада проходила жваво і діловито. Серйозно розбірались постанови XIII-го партз'їзду і Всеукраїнської Наради.

Особисту увагу звернули на новий проект сімейно-шлюбного права, де зробили такі додатки: «щоб мати, коли її покинув чоловік, подавала іск на утримання дитини в суд по місту свого життя, а не чоловіка», а суд мусить подбать про те, щоб істець з'явився на суд і другий додаток«коли чоловік і жінка розводяться, то майно, яке в їх мається на день розводу, повинно бути поділено порівну». Ці два додатки яскраво свідчать про те, з якою увагою проходила Нарада.

Роз'їзжались райорганізатори з новим під'йомом і енергією працювати на селах, згідно тим постановам, які виносились на Округовій Нараді і з надією, що всі постанови XIII-го партз'їзду будуть проведені в життя.

Гріньчева.

Як організувався у нас жінв'дд'л.

(М. Погребище Бердичівської округи).

У нас, в м. Погребище до травня м-ця не велась робота серед жіноцтва. Не раз серед групи робітниць, переважно після прочитання в якій небудь часописі замітки про працю жінвідділу, росночиналися балачки, що й у нас не шкодило б вести роботу, і нам потрібний жінвідділ. Балакати балакали, а ніхто не рішався зробити що-небудь для цього, та й не знали як це почати і до кого звертатись в цій справі.

Але одного разу пронеслась звістка, що приїхала в Погребище райорганізатор праці серед жінок. Заворушились наші... Стали з нетерплячкою ждати, що далі буде.

Незабаром відбулось зібрання, на яке прибуло багато робітниць та селянок. Райорганізатор зробив доклад про завдання праці серед жіноцтва, про ролю жінки в будівництві нашої республіки та про обов'язки делегаток. Після докладу було обрано п'ять делегаток. Жінки росходились дуже вдоволені, обговорюючи цікавіші подробиці зібрання.

Через тиждень відбулися другі зборі, — обрано на них ще 7 делегаток, одного сількора, одного робкора. Так як серед робітниць та селянок більшість є неписьменних, то відкрито для них школу лікнепу. В призначені дні відбулися читки зібрання і бесіди. Так провадилась робота в містечку.

Жінкор.

Що дав мені Жінвідділ.

До того часу, поки мене обрали делегаткою до Жінвідділу багато де-чого для мене було неясним, незрозумілим.

Правда, ще задовго до революції мене обурював росподіл людей на багатих і бідних. Але з перших же днів революції я відчула, що моє пролетарське минуле дає мені почесне право в нашій поки що єдиній в світі пролетарській СРСР.

Люди заговорили по новому. Я могла відповісти тільки радісним співчуттям. Але багато явищ лишалися незрозумілими, багато спів--чужими.

Я стала спішно ліквідувати свою неграмотність. Але я не могла встигнути за ходом життя. Коли це десять безробітних жінок обірають мене делегаткою Жінвідділу.

Делегатські зібрання, лекції антирелігійні. З'явилося бажання знати все, знати правду й позбавитись того дурману, яким нам забивали голови раніше. Лекції про всі природні явища, про місяць, сонце, зорі розвіяли релігійні брехні.

Делегатка Зінов'євського Окржінвідділу т. Ясиненкова.

Нові свята—світових подій, революційні свята, лекції по політграмоті одкрили нам очі на дійсність.

Зараз лекції знайомлять нас зі станом республіки, з державним устрієм, з міжнародній становищем нашої країни; тепер я знаю, що таке Комінтерн, Профінтерн.

Як можна більше треба нам лекцій по політграмоті, треба читати газети, книжки і все це навчить нас як прийти до нового, соціялістичного життя. **Ясиненкова.**

Працювати серед селянок—треба жити на селі.

Ні для кого не секрет, що на збори або на сходку селянки рідко коли ходять, а як-що й підуть, то лише ради музики, яку привіз з собою шеф. Відомо також усім і те, що не вся біднота вступає до Комітетів Незаможнього Селянства. А все це через те, що село ще і досі перебуває під впливом попа та куркуля.

Із трьох сел, де мені трапилося спостерігати життя селянок, тільки в одному с. **Введенському, Чугуївського району,** селянки приймають близьку участь в роботі села. Коли б у цьому селі була добра жінорганізаторша—селянки далеко б пішли. Організаторша із округи навідується один раз на місяць, а буває й того менше. Така робота нічого не дає для селянок. Шеф буває в селі що-тижня. Теж замало. Село перебуває в такому стані, що його треба будити. «Наше село спить і нема кому його розбудити,»—жалілася мені одна тамошня делегатка.

Я помітила, що в цьому селі до жінок—делегаток селяни ставляться добре. На сході чоловіки пропонували обрати делегатку до Комітету Взаємодопомоги.

В роковини десятиріччя імперіалістичної війни по всьому селі пройшла чутка, що вже розпочалася війна. Мені трапилося бути як-раз в одного селянина, що є членом Комітету незаможніх селян. Він каже мені: «от ви говорите, що не буде війни, а вчора приїхав один чолов'яга з Харкова і росказує, що до Харкова прибуло сорок вагонів з жидами із Польші та Німеччини». Я почала доводити йому, що це—брехливі чутки, видумані ворогами робітників та селян.

А він мені: «Та що ви мені росказуєте—вчора на сході червоноармієць говорив, що війна вже розпочалася. Я пішла, не переконавши цього селянина. Дома у себе застала делегатку. Запитую у неї, чи говорили учора на сході про війну. Вона мені спокійнісінько відповідає: «говорили: **війна війні**»... Ось бачте з чого пішла та чутка про війну.

Або такий випадок. Веду з жінками бесіду. Говоримо про кооперацію. Ось одна й каже мені: «я б не пожаліла внести членських 3 карбованці, мені їх не шкода, коли б же **вони не клали печатки на книжці...** Що я буду робити? Пятьдесят років прожила християнкою, а на старости літ—до комуни... Не хочу!»

Так само й з Комітетом незаможнього селянства. Багато бідняків бояться записуватися, вважаючи Комнезам Комуною.

Одне слово—село наше темне. Грамоти вчитися дорослі соромляться. В Комсомолі нема ні однієї дівчини.

Що ж треба робити, щоб розбудити нашу селянку і вирвати її з темряви?

Для цього треба дбати, щоб у нас в самому селі була жінорганізаторша. Дуже добре б було, коли б вона сиділа в кооперативі продавщицею чи-що. Там би вона мала повсякчасний звязок з селянками, зблизилася з ними, придбала б довірря з їхнього боку. Бо на приїзжих селянки дивляться косо—не довіряють їм. У них складається думка, що ти одержуєш великі гроші а тому й стараєшся залучити їх до жіночої організації.

Скільки б можна організувати на селі гуртових господарств, коли б на селі були хороші, чесні й активні робітники, що були б свідомі великого завдання, наміченого Комуністичною партією.

Д. Анбіндер.

Як працюють селянки на Кременчукчині.

Місяць тому відбулася округова нарада райжінорганізаторів селянок Кременчукчини.

На нараді виявилося, що найкраще поставлено роботу в **Бригадирівськім районі.**

Селянки відвідують делегатські збори. Допомогають провадити ріжні кампанії, що влаштовує Сільрада і сільКНС та инше. Жінки цього району не такі вже відсталі, як були раніше. Більшість селянок вже не вірять брехням попів та розбещених монашок.

Далі йде **Манджилійський район.** Що зібрання відвідують молодиці—говорити не доводиться. За це літо делегатками засновано у районі двоє дитячих ясел у двох селах.

В селі **Омельниці** одчинено ясла Червоним Хрестом, але делегатки також приймали участь,—одремонтували помешкання і все що треба було добули, як посуд то-що.

В другім селі в **Федорівці**—делегатки все робили. На свої кошти відчинили ясла. Де в чому і Охмадит допомогав, а таке як ремонт помешкання, шиття одяги—це сами.

Омельницькі жінки улаштували для дівчат вечірню школу кройки та шиття, щоб вивести досвітки та роспусту.

Зібрали грошей по 50 коп. з заможних учасниць школи, а незаможніх та батрачок без грошей приймають.

Кішенський район. Жінки й тут не хужі инших. У них теж були ясла—сами організували та шефи помагали де-в чому. І участь скрізь приймають активну. Є жінка головасільКНС.

З **Горбівського району** одна селянка росказала, як вони сами почали організуватись. Як «ясла» вони споруджали.

З **Потоцького району**, також каже: «І ми теж відчинили в себе ясла». По всій окрузі було цього літа 8 ясел.

Хужих районів немає, тільки те, що там не було організаторів. Членів Сільрад було цього року 207 жінок

В. Безталачна.

Галька-наймичка.

(Оповідання).

Галька була наймичкою. Батьків своїх Галька не пам'ятала, бо ще змалечку осталася сиротою, а росла вона у своєї бабусі.

Коли Гальці було дванадцять років, бабуся оддала її в найми до чужих людей. Багацько горя зазнала мала дівчина, заробляючи шматок хліба: і лаяли її хазяї, і обіжали, і били—всього траплялося. А коли Гальці стало вже вісімнадцять років, почали про неї люди говорити: «гарна дівка: здорова, красива й роботяща».

...І обіжали, і били—всього траплялось...

Почали до Гальки женихи залицятися сватати її. Але звісно вже хто на наймичці згоден оженитися: Гаврило придуркуватий, з якого все село сміється, та ще удівець Андрій, усім відомий п'янюга. Думала Галька, думала, цілі ночі не спала, а порадитися нема з ким: була в неї одна бабуся, та й та померла.

За придуркуватого Гаврила вийти заміж не хотілося, за удівця Андрія, що має трьох дітей,—страшно, а по чужих людях поневірятись набридло Гальці. А придуркуватий Гаврило пристає, та й пристає. Взяла та й вийшла за Гаврила.

Вийшла Галька заміж, та не на радість собі. Одно чоловік придуркуватий, а друге—свекруха зла: і те не так, і це не так—не догодиш їй нічим. Як та відьма слідкує за Галькою свекруха, не дає їй в гору глянути. А тут ще й чоловік приходить до дому п'яний і починає бити. Б'є в буденні дні, б'є в свята, б'є та ще й приказує: «що б я за чоловік був, коли б не бив жінку». А стара відьма й собі: «бий її, сукину дочку».

Наступив 14-й рік— роспочалася війна. Забрали Гаврила до війська. І знову для Гальки—горе. Хоч Гаврило був і придуркуватий, але всеж таки вона мала чоловіка, а тепер куди вона подінеться. Два роки Галька плакала за Гаврилом, на третій рік до села пригнали салдатів. Вподобався Гальці один салдатик—і давай вона з ним жити. Чого ж, молода, здорова, не коротати ж їй свій вік одинокою. І тільки тепер уперше зазнала Галька ласки. Вона розцвіла як червона малина. Забажалося Гальці побачити себе в дзеркалі—подивитися на свою красу. Роспустила вона довгу каштанову косу і милувалася своїм молодим, повним рожевим лицем. Чорні брови Гальки шнурками лягли над її палаючими вогнем очима. Галька аж підскочила на радощах. «О, яка я гарна»!—подумала вона, а потім защеміло коло серця у Гальки: згадала як знущалися над нею чужі люди і як бив її Гаврило.

Галька відійшла від дзеркала.

Сімнадцятий рік—початок революції в Росії. Почали пересовуватися війська. Виїхали салдати і з того села, де жила Галька. Забрав салдат Гальку з собою до Київа, Галька раділа, як мала дитина, бо вона ще ніколи не бачила міста. «Поживу тепер у місті, як пани живуть»—раділа вона. Не знала Галька, яке чекає її тут лихо.

Як тільки вони приїхали на ст. Київ, її салдат побігав, покрутився по станції, та й каже до Гальки:

— Ти посидь тут, Галько, а я піду своїх товаришів пошукаю. Тай пішов геть.

Чекала Галька на свого салдата, годину, другу, а його нема. Два дні і дві ночі сиділа вона на станції —салдат не вернувся. Галька гірко плакала. Що вона буде робити у цьому великому місті. Коли б хоч грамотна була, хоч би назви вулиці прочитала, а так куди вона піде. А хліба тільки одна шкуринка залишилася, і грошей у неї нема.

Взяла Галька свою торбинку із збіжжям, перев'язала її вірьовочкою, перекинула через плече тай пішла до міста. В торбинці ситцева хустка, дві сорочки, кумачевий фартух, а на грудях у Гальки висять її черевики.

Йде Галька по вулиці міста, а на неї дивляться багаті крамниці, кам'яні будинки, великі вікна. Всього тут, на цих вікнах, є на показ: модні сукні, кружева, квіти, цукерки—всяка тобі всячина. Аж зір тобі захоплює. Двері великі шкляні,—все чисто видно, що робиться в крамниці. А галасу—так і гуде в ушах. Трамвай, автомобілі, візники... Так і дивись, що ось-ось

...Іде Галька по вулиці міста...

роздавить тебе. По тротуарах ідуть люди. Всі одягнені по панському, а не так, як на селі. І всі кудись поспішають. Чому їм так ніколи? У себе дома давно б уже можна було зупинити якогось дядька і запитати: «Чи не треба вам наймички?» А тут не те, тут страшно когось і зачипити. Все пани.

Пройшла Галька багацько вулиць. Бачить, висять на стінах якісь таблички, а прочитати їх не вміє. Йде, і не знає по якій вулиці вона йде. Та й яка для

неї ріжниця, коли вона скрізь чужа. А їсти хочеться до болі, ноги втомилися, не хочуть слухати. Галька присіла на передньому ганку одноповерхового будиночка.

Боже, коли б на неї напали якісь злодії і пограбували її, вона не могла б указати, бо сама не знала, на якій вулиці її пограбовано. Галька розвязала торбинку, дістала шкуринку хліба і почала їсти. Потім вона схилилася спиною на двері і в одну хвилину заснула міцним сном...

— Ей, товариш... Чує крізь сон Галька, що хтось її штовхає під бік і раптом прокидається.—Покажи своє свідетельство.

Галька протирає брудною рукою заспані очі і бачить перед собою міліціонера. Лапнула рукою за пазуху—нема документа. Хутко схоплюється вона на ноги і кидається до торбинки, а торбинка порожня хустку, фартуха, черевики—все чисто забрано. Галька заголосила і почала рвати на собі коси.

А тим часом міліціонер нагнувся і взяв на землі згорнутого вчетверо папірця. То був Гальцин документ, покинутий, або згублений злодіями.

— В чом дело?—запитує міліціонер Гальку.

Галька все росказала, міліціонер зжалився над нею, взяв її до участку переночувати, на другий день направив Гальку до своєї куми білизну прати. З того часу роботи Гальці вистачало. Її всі знали за чесну й порядну робітницю. Тільки самій Гальці трудно було через те, що вона не знала грамоти. Зайде на якусь вулицю, а вийти не знає як, бо прочитати назву вулиці не вміє.

Я довгий час не бачив Гальку. В 22-му році ми з нею зустрілися на делегатському зібранні жінок. Трудно було впізнати в ній колишню Гальку: стрижена, в білій сукні, так і сяє.

— Я вчуся в вечірній школі, оповідала мені про себе Галька. Скоро переведуся до робфаку. Фабрика, де я працюю, посилає мене до школи. Я тепер побачила новий світ: читаю сама газети, книжки й почуваю, що я росту. Мені самій не віриться, що це я, колишня Галька, яка дозволяла чоловікові бити себе. А чому то так було?

— Я вчуся в вечірній школі...

А тому, що я була темна, сліпа, ні в чому не розбіралася... Заходьте коли небудь до мене... Там ще поговоримо,—закінчила Галька, прощаючись зі мною.

Я Гальки більше не бачив, але від тієї зустрічи з нею у мене залишилась яскрава згадка: Галька більше не раба, не тварина, а вільний свідомий працьовник.

А скільки у нас ще є темних, несвідомих пролетарок?

Б. Брук.

Пав. Усенко.

***

Я батрачка Тетяна
З червоних осель—

Я тепера весела що-дня,
Назбирала пісень голосяних
Повну пелену, от, полотняну!

А родилася я і підводилась я,
Кажуть мати, в степу, на роботі,
Коли дука: „Працюй!“—підганяв,
Й додавала косарка клопоту.

Може й кинула там, на запилений шлях,
Чи забула в копарі на з'їдах;—
Підросла я, пішла по панах
І була при дорозі, при битій.

І чесали не мати, а вітер косу,
І тіпав по лицю економ,
В сонну ніч-парубки зазіхали красу
І мантачили скісок—любов.

Ой, колиб не упали вогняні ключі!
— Чи я-б вирвалась з пекла такого;—
Заштурхали мечі по початках
Комсомольські „обрізи“ забовкали.

І родилася я, і двоїлася я...
Ой, колиб не упали вогняні ключі!—
— Чи прийшов-би мій день той жаданий,
Що в комунію я поточилась?

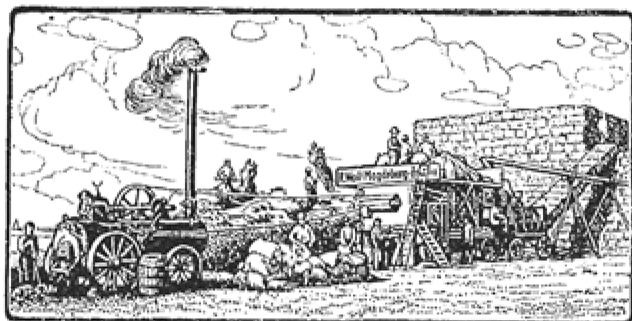
... Отепера весела що-дня
Я—батрачка Тетяна
З червоних осель...

Назбирала нових-о!—пісень голосяних
Повну пелену, от, полотняну.

Селянка й колективізація.

Трудно навіть вимовити, а не то що зрозуміти для нашої селянки, що означає слово «колективізація». А це тільки тому, що це слово не наше, чуже і взято його із вжитку другого народу. Коли ж ми ростлумачимо його по свойому, то це слово буде означати гуртову роботу. Сільський колектив-це гурт селян, які об'єдналися між собою і провадять гуртове господарство, тоб-то мають спільний шматок землі, спільний реманент і спільно провадять обробіток землі. Ще простіше—це буде одна велика сім'я, що складається з де-кілька звичайних сімей.

Отаких колективів, гуртових господарств, у нас на Україні є зараз цілі сотні. Радянський уряд дбає про те, щоб їх було яко мога більше і щоб вони як найкраще розвивалися.

Гуртова молотьба паровою молотилкою.

Порівнюючи колективів ми маємо мало, та й ті, що є не всі вони добре працюють. Чому це так? Чому гуртове господарювання так повагом посувається наперед! Причин до цього є досить, але здебільшого винне в цьому саме селянство і з'окрема жінка-селянка.

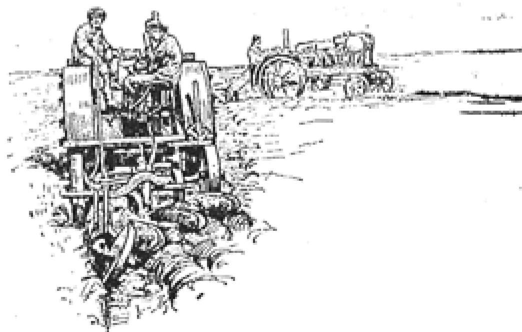
Давно вже відомо, що селяне, а ще більще селянки, люблять триматися старовини. «Наші предки так робили, так будемо робити і ми». Такі слова можна почути часто від селян. І продовжують вести своє господарство по старому. Давно б уже треба було, щоб наші поля з'орювалися не плужками в одну або дві конячини, а тракторами. Косу та серп треба перемінити на снопов'язалку, а ціп та коток-на добру молотилку. А у нас досі путніх машин дуже й дуже мало, і наші селяне продовжують гріти свої чуби серпами та ціпами. Само собою зрозуміло, що окремо кожен селянин купити для себе потрібних машин не може, не вистачить у нього грошей, та й чи потрібно набувати дорогі машини для окремого господарства. А от гуртом, навіть дуже легко придбати ріжні машини і в гуртовому господарстві для них завжди буде робота. А коли будуть на селі машини, тоді й поля будуть краще оброблятися, і легче буде працювати, і користи буде від праці більше. Тоді й селянин міг би менше працювати влітку, а не так як зараз працює, майже круглу добу. Часто буває, що він більше розуміється на цій справі, ніж жінка, але жінка в одну голову: «не хочу, гуртове-чортове!.. не бачила на когось там робити!»... Чоловік почухає потилицю та й махне рукою на колектив: не буде ж він жінку свою цупити до колективу на вірьовці.

Чому ж то наша селянка так вороже ставиться до гуртової роботи? Тому, що вона найбільше одстала, найбільше темна і цілою п'ятирнею тримається за старовину. Вона хоче жити й робити тільки сама для себе, тоб-то так, як жили й робили її батьки, инакше вона собі не мислить.

Звичайно, в цьому найбільше винен державний лад, що був у нас до революції. Тоді у нас панувала приватна власність. Один з поперед одного поспішали багатіти, один у одного однімали, бо кожному з них хотілося мати більше. Іван хотів мати стільки як і Петро, а Петро дрався до Свирида, а Свирид з шкури вилізав та все п'явся, щоб порівнятися своїм господарством навіть з якимсь поганеньким паном. Всякий гарбав тільки за для себе, хоч би й за рахунок другого. Оця жадоба до наживи, до збільшення своєї приватньої власности всмокталась в плоть і кров нашу, і тепер трудно її звідти вижити.

От тому-то наша селянка потом умивається, очі їй вилазять від натуги, а вона: «до гурту не піду!»

А це є величезна помилка. Коли жінка хоче, щоб у неї був вільний час, щоб вона не була якоюсь твариною, а вільною людиною вона не тільки не повинна цуратися гуртового господарства, а більше—вона повинна підштовхувати свого чоловіка, щоб він ішов до колективу. Тоді вона не буде працювати по 24 години на добу, не буде родити з натуги недоношених дітей, після чого приходиться ходити, та їздити по лікарях, жаліючись що «болить в середині». А оті болі в середині є наслідок нерозумної роботи лише самотужки і лише для себе. Ці «болі» часто й густо передчасно зводять молоду селянку в могилу, або роблять з неї каліку.

Оранка трактором.

Царській державі треба було, щоб селяне мали лише свої окремі господарства, бо цим виправдувалося існування великих панських маєтків. Радянська Влада, навпаки, намагається знищити приватне господарство і утворити гуртове, яке полегчує тяжку працю селянина і дає більше користи, як для самого селянина, так і для держави. Колективам надаються пільги, дається допомога, держава їх підтримує і веде до кращого розвитку і закріплення.

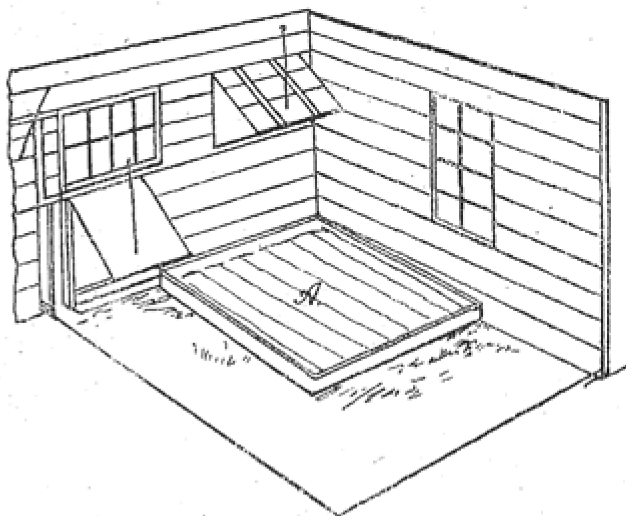
Селянкам час зрозуміти свою користь, час відцуратися від старовини. Мертвого з гробу не вертають, та й не слід його підіймати,—старовину треба покинути і братися за нове. Життя не стоїть на одному місці, воно весь час біжить, як та річка. Річку не зупиниш і не завернеш назад, так само не можна зупинити і завернути назад життя. Йде нове життя і вимагає від нас також нової роботи, нового господарювання. Ми повинні йти нарівні з життям, а хто цього не зможе зробити, того воно (життя) притопче своїми могутніми кроками.

Селянки, йдіть зі своїми сім'ями до колективів, тоді краще буде жити і вам і вашим дітям.

А. Гак.

Держіть свині зімою в теплому свининці.

На свині у нас мало звертають уваги. На те вона, мовляв, свиня, щоб з нею не панькатися. Купила, скажемо, хазяйка мале порося. Як тільки воно хоч трохи звикло до свого двору—нікуди не тікає, так на нього всі й махнули рукою. Літом риється по смітниках та годується здохлячиною, а зімою закинуть його до якоїсь там повітки, кинуть, на всю зіму, охапок соломи йому під ноги—хватить з нього. В повітці холод скаженючий, помиї, що виносить баба поросяті, кригою беруться, під ногами—цілий віз кизяків. Нехай—свиня витримає. Та й не тільки поросята, а й дорослі свині у нас так доглядають.

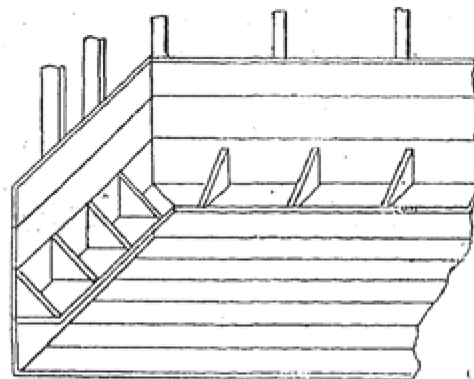
Деревляна підлога—місце, де свиня повинна лягати.

І не знають хазяї, що доглядаючи отак свині, вони собі збитки великі роблять. Бо, бачте, коли свині держати в холодному свининці, вони іззїдають багато корму, а толку з цього мало. Чому ж-то так? А тому, що тоді свині потрібна їжа ще й для того, щоб нагрівати своє тіло. З досвідів уже давно відомо, що одна і та ж свиня в холодному свининці іззїдає на 35 відсотків більше корму, ніж у теплому, тоб-то замісць 100 фунтів вона іззїдає 135 фунтів корму. На цілих 35 фунтів більше! А в тілі буде однакова. От тому то більш досвідчені хазяї держать свині зімою в теплих свининцях.

Отже, селянки, треба будувати для свиней теплі свининці. Місце для свининця вибірайте сухе й освітлене з усіх боків. Температура в свининці повинна бути зімою не нижче 6—8 ступнів, а літом 12—15 ступінів по Реомюру. Для цього стіни треба робити товсті, із цегли або з дерева. Коли стіни будуть деревляні, треба їх обвалькувати глиною. Свининець повинен бути просторий. Вважають, що для дорослої великої свині треба робити станок в 1 сажень завдовшки й завширшки; для свині з поросятами цей розмір треба збільшити на 2—3 вершки.

Поміст найкраще всього робити з цегли, щоб не пропускав сечи, або з цементу і спускуватий для стоку. Коли поміст буде земляний, треба його правильно утрамбувати. Для того, щоб свиня не застудилась (а це буває часто), слід на помості робити для свині деревляну підлогу—місце, де вона повинна лягати. Коли ввесь час на цю підлогу класти підстилку, то свиня в другому місці вже не ляже.

Один американський свиновод оповідає, що свиня так привикає до свого «ліжка», що вже ні за що не ляже на цементі; хоч-би там і солому настелити. Коли в свининці є така підлога, свиня ніколи не задушить поросяти.

Деревляна підлога з планками по боках, - щоб свиня не душила поросят.

Ще треба подбати про те, щоб у свининці були вікна, які б можна було де-коли відчиняти, щоб провітрювати свининець. Вікна треба робити не нижче, як на 2 аршини від землі, щоб протягом не застудити свиней. Відчинятися вікна повинні зверху.

Т. Павлов.

„Незаможня“.

(Куп'янська окр. на Харківщині).

Є у нас, у Сеньковій, одна незаможня, Ф. Т., така бідна—убога, бачите, у неї хати нема, й худоби, тільки... на дворі стоять дві машини-молотарки, та вітрячок десь-то в оренді та є ще рушка, а коли нема хатини—значить незаможня.

Йдучи мимо, селяне зупиняються дивлючись на ті машини: «бач які стоять—вище хати, а чому вони не в роботі? «Та вони продаються». «Продаються? Ану ходімо спитаємо, що вони коштують»... Ідуть.

— Хазяйка, що за машини прохаєш?

— Та що за них, та яка тепер ціна... ось за цю півтори тисячі карбованців...

Мужички стоять, роззявивши рота, і рахують скільки ж то буде. Еге... Щоб купити машину треба продати добрих три парі волів, а у них по одній та й ті спотикаються.

Почухавши потилицю, пішли з двору. Продать одну машину і можна придбати три парі волів, а коли продати другу, то можна купити хату. Та ще й вітряк, та ще й рушка до того—от так незаможня!...

Я хочу спитати Сеньківський КНС: багацько у вас таких незаможніх? Чи неможна-б їх трошки тее—то як його... почистити.

Сева.

Остап Вишня.

Як не оравши та не сіявши за три-чотирі місяці сто двадцять пудів пшениці придбати...

Це спеціяльно для жінок.. Остогидло, я думаю, жінкам мало не що-дня чути:

— Що ти з своїми горшками та макітрами?! Самі тобі через їх збитки! От я робітник! У мене он у коморі сто пудів пшениці! А ви тільки проїдаєте! Як би не я — старців би водили!

І лежить ото на полу, курить люльку, спльовує й задається...

— Як би не ми, чоловіки, що б ви без нас робили?!

І лежить ото на полу, курить люльку...

І кепкує...

Макогоном його чи качалкою—не вчешеш, бо здоровінний. Не подужаєте.

А покепкувати і з його иноді можна. Та ще й як.

Купіть пару підсвинків...

Як прийде чи з поля, чи від кума, ви йому й скажіть,—байдуже так:

— Підсвинків дістали... Хай у дворі хоч що живе бігає.. Вигодуємо..

Він, звичайно, вам:

— Вигодуєш?! знаємо, як ви вигодовуєте... Зерно тільки переводитимете своїми підсвинками..

А ви мовчіть! мовчіть—хай вибалакається..

Та й заходіться біля тих підсвинків...

Тільки по совісті заходіться, не так, як кума ваша біля свиней заходжується...

Вимажте саж чи хлів, щоб взімку для свиней тепло було, бо холода багацько пожирають корму... Свиня з'їсть, а воно йде не на сало та на смалець, а на те тільки,—щоб підгрітися...

Вичищайте з-під свиней що-дня гній...

Не бийте свиней!

Провітрюйте що-дня саж...

Годуйте їх тричі на день і завжди в одну й ту ж годину. Ранком годині о 7-мій, удень—о 12-й годині і ввечері—годині о 5-ій.

Годуйте не половою, а не пожалкуйте буряка, моркви, гарбуза і т. инше.

Хай чоловік лається, а ви мовчіть та своєї робіть...

Цілого зерна не давайте, а давайте дерті...

Напувайте зімою теплою водою...

Що-дня вичищайте корито...

І все мовчіть, не сперечайтесь із владикою.

Хай кепкує, хай вихваляється:

— У мене,—мовляв,—он сто пудів зерна в коморі, а ти отими свинями зачучвіреними мені тільки хазяйство збавляєш!

Хай вихваляється, а ви мовчіть...

Мовчіть місяців із чотирі...

А потім беріть руки в боки та й кажіть!

— А, ну лишень, клич хвальку, людей - свині колоти треба!

Закололи, зважили сало, м'ясо, ковбаси, та тоді сядьте проти хвалька свого й кажіть:

— А ну, великорозумний хазяїне, підрахуй... Скілько я згодувала свиням зерна?

Хай рахує і на руках і на ногах, ще на чім хоче—все дно вийде, що згодовано не більш як по 40 пудів зерна на свиню, як рахувати і дерть, і картоплю, і буряки, і геть чисто все!

А тоді кажіть!

— А ну, тепер підрахуй...

— А-ну, тепер підрахуй, скілько ми зерна купимо, як спродамо сало, м'ясо, ковбаси, смалець?..

Хай рахує... А ви сидіть та посміюйтесь, бо вийде,—що за те все, що із двох свиней ви дістали, ви купите двісті пудів зерна...

120 пудів ви заробили..

Вставайте тоді, ставайте серед хати й кажіть:

— Ну?! Чого ж ти рота роззявив? „Сто пудів у коморі маєш"?!

— Ех ви! Хазяї задрипані!

Хустку на голову й у сельбуд..

— Піду газету,—скажіть,—почитаю!

А хвалько вам сидітеме та тільки:

— Та... та.... та....

Хай такає, бо що йому залишилось робити...

Штучний викидиш (аборт).

Як у місті, так і на селі зараз небагато, знайдеться таких жінок, що не робили б собі штучного викидиша.

Думають, що викидиш така собі простенька й не страшна операція і йдуть на неї дуже легко.

Причин же, що примушують жінку робити викидиш багато, але головні з них дві: тяжкі матеріяльні умови, що примушують жінку робити викидиш, аби позбавитись зайвого рота в родині, а також охоче роблять викидиші дівчата, що хотять не виявити свою вагітність, бо, на великий жаль ще й тепер на покритку дивляться з призирством. Мовляв, „сором бути покриткою“.

Але ж на досліді виявлено, що штучний викидиш дуже страшна й небезпешна для життя операція, навіть тоді, коли її робить найкращий лікар.

Через це навіть цілком правильно зроблений лікарем викидиш, може зіпсувати здоровля жінки, а то й до смерти довести.

В здоровій матці немає зародків хвороб (микробів та гнійних бактерій), але вони завжди є в пихві, де вони не чинять ніякої шкоди.

Коли ж роблять штучний викидиш, то матку вишкрібають гострою ложкою, і таким чином матку повертають в рану.

При цьому буває, що найкращий лікар своїм приладдям може з пихви в поранену матку занести микроби та гнійних зародків, що посідають на стінки матки й там розплоджуються.

Ці зародки потім з матки попадають у кров, тоді робиться зараження крови, від якого жінка помирає на протязі 2—3 днів, бо цю хворобу вилікувати майже не можна.

Коли ж зараження крови й не буває, то пролазячи в матку зародки викликають запалення матки, що може тягтися багато років.

Запалення матки тяжка хвороба і дуже псує здоровля жінки.

З матки гнійні зародки можуть попадати й далі і викликати гнійне запалення труб, що з'єднує яєшники з маткою, а також і яєшників. Жінка, що захворює на гнійне запалення труб та яєшників, не може родити дітей і на все життя залишается калікою, бо її матка часто приростає до кишок та инших органів, що викликає велику біль та кровотечу.

Ці хвороби можуть довести до запалення здору, від якого більшість умирає, так само швидко, як і від зараження крови. Як від зараження крови, так і від запалення здору видужує дуже мало.

Часто у вагітних жінок матка становиться такою мнякою, як тісто. Тоді найкращий найуміліший лікар може легко проштирхнути своїм приладдям і таким чином поранити внутрішні, брюшні органи, що завжди дає смерть від кровотечі, чи то запалення здору.

Це буває від того, що лікар не бачить, що там у матці, а робить руками й приладдям помацки.

Через це так легко можна проштрихнути матку і цим згубити жінку.

Всі оці тяжкі явища можуть бути в роботі у найкращого лікаря, що має гарний досвід, але без всякої провини з його боку; просто через трудноці операції.

Але, навіть, коли операція пройшла мов би й гаразд, то й тоді бувають великі неприємності.

Часто, густо, після штучного викидиша—жінка має на протязі де кількох місяців кровотечу з матки, що дуже псує її здоровля. Бувають, так звані «привичні викидиші». При цьому жінка не може виносити дитини і кожен раз скидає її на однім і тім же місяці. Таким чином вона не може бути матерею, хоч би й хотіла цього.

Це буває й по иншій причині. Після одного чи то де кількох штучних викидишів, жінка вже не може завагнітіти і залишається на все життя безплодною.

Таким чином, штучний викидиш, навіть в руках гарного лікаря, є операція дуже складна. По радянських лікарнях умірає від наслідків штучних викидишів від 2 до 5 жінок на кожну сотню жінок, що роблять собі цю операцію.

Але ще гірше, коли цю операцію роблять ріжні знахури, баби та инші пройдисвіти.

Вони ж не знають, як збудовані матки та инші полові органи, не вміють поводитись з медичними приладдями, а головне не вміють робити операції так, щоб не занести в середину матки гнійних зародків. Через це після них операція завжди має шкідливі наслідки. У таких «лікарів» умирає більша частина тих жінок, що звертаються до них робити викидиш.

В старі часи жінки по-неволі звертались до таких знахурок, бо робити штучні викидиші заборонялось законом, і за цей вчинок притягали їх до суду.

Радянська влада дозволила робити штучні викидиші для того, щоб зберегти здоровля й життя жінки від шкідливих наслідків потайно зробленого викидишу.

Між иншим селянки, ще й тепер більше звертаються до ріжних знахурок та пройдисвітів і за це жорстоко платяться своїм здоровлям, а то й життям.

Кожна селянка повинна знати, що їй не треба звертатись до знахурки, бо вона має право зробити собі викидиш в найближчій участковій лікарні. Де ж немає таких лікарень треба звертатись до участкових лікарів чи то акушерок, хоч це й не дає певности в тому, що все закінчиться гаразд, але краще, ніж дати себе покалічити бабі—знахурці.

Селянці треба добре знати, що роди не такі страшні, як викидиши, що вони не шкодять здоровля.

Через це викидиш можна робити тільки тоді, коли инакше не можна обійтись, тоб то при найтяжчих матеріяльних умовах, або коли загрожують здоровлю. Про це може вирішити тільки лікар.

Та вже час відсахнутись від старого погляду, що дівчині сором родити й бути матерею.

Всяка мати варта поваги, чи то вона заміжня, чи ні. Не слід робити викидиш тільки з-за сорому, якого тут немає, бо це є природне явище.

Батьки дівчини — матері повинні до неї ставитись, як і до дочки—заміжньої для того, щоб не примушувати її до штучного викидишу, як ий загрожує її життю, а також не робити так, як робили в старі часи, коли таких дочок проклинали й виганяли з дому. Сором батькам ставитись так до своїх дітей і такі батьки гірше звірів.

Лікар Каплан.

Хвороби новонароджених.

Перший тиждень після родин дитину називають новонародженим. Часто густо трапляється, що дитина родиться раніше положеного строку. Такі діти називаються недоносками. Коли дитина з'являється на світ і важить менше 5 фунтів, то така дитина не виживає й умирає зразу після народження. А коли дитина важить більше 5 фунтів (средня вага народженного 7 фунтів) то тоді є надія на те, що дитина виживе.

Для того, щоб вижила недоношена дитина, треба їй дати побільше тепла та харчу.

Недоношені діти завжди швидче мерзнуть, а ще гірше призвичаюються до тепла й холоду, ніж діти, що родяться своєчасно. Недоноски погано ссуть груди, тому матері доводиться зціжувати своє молоко и годувати дитину цим молоком з соски, доки дитина не здужає сама ссати груди матері.

Коли мати годує своїм молоком дитину, що народилась своєчасно, то це забезпечує його життя. Надіятись на те, що житиме недоносок можна тільки тоді, коли він годуватиметься виключно материним молоком.

Чому діти родяться раніше строку? Найчастіше завчасні роди бувають від того, як живе мати під час вагітности, особливо в останні місяці.

Важка фізична праця та ще коли при цьому мати погано харчується й виснажується,—часто-густо буває причиною завчасних родин.

Потім раніше строку родять матері, що хворіють на пранці (сіфіліс), сухоти та зловживають горілкою. Коли мати багато хвилюється, падає або дуже заб'ється під час вагітности, то це також може викликати родини раніш строку.

Дуже часто в нарожденних, особливо слабеньких, па другий або третій день після родин починає жовкнути шкіра. Це так звані жовтяниці у народженого.

Жовтяниці у народжених бувають так часто, що багато людей не рахують їх за хворобу. І дійсно, через 5—6 днів без всякого лікування жовтяниці зникають. Часто—густо у народжених дітей, навіть у здорових, міцних дітей частіш, в перший місяць життя припухають грудні залози (грудця). Це явище буває однаково як у дівчаток, так і у хлопчиків. Грудні залози припухають, червоніють і робляться твердими. Коли таку залозу придавити, то з неї витікає жовто-біла водичка, схожа з жіночим молоком.

В старовину темні люди цю водичку називали «відьминим молоком».

Насправді ті річовини, що знаходяться у крові матері після родин і викликають утворення молока в грудях, переходять до дитини. Тому у дитини напухають грудця й з'являється водичка.

Коли за дитиною гарно доглядати, щоб дитина була в чистоті, то через де-кільки днів грудця відтухають і хвороба проходе. А коли почати цю водичку видавлювати пальцями, то можна легко занести заразу й залози починають загноюватись і може бути болячка. Після болячки залишиться шрам і в майбутнім, коли дитина виросте, грудна залоза не зможе рости, як слід. Як-що це не має особливої ваги для хлопчика, то для дівчини зовсім навпаки.

Багато жінок не можуть годувати своїх дітей тому, що в дитинстві їм попсодили груди.

Отже у народжених дітей ніколи не треба видавлювати грудних залоз. Припухлі груди у дитини лікування не вимагають. За ними тільки треба чисто доглядати.

Лікар Федотова.

Дитячі ясла на Прилукщині.

Коли росночалася кампанія по організації на літо сільських ясел, села Прилукщини заговорили про це: колись цього нічого у них не було.

— Що ж воно за ясла?.. Товар годувати чи-що? А може продподатку за це збільшать?—Хто його зна...

Отаке чулося з усіх кінців села.

Прийшлося немало зусиль вжити, щоб ростолкувати селянам значіння дитячих ясел на селі. Говорили і про виховання, і про роскріпачення селянки, і про заповіти товарища Леніна—чисто про все.

— Бач як стелють гладко, а спати мабуть буде твердо!.. Толку для нас з цього не буде.

Таке говорили посміхаючись селяни.

Але толк з цього вийшов. Закипіла скрізь по селах організаційна робота: організувалися сільські ясельні комісії, робили засідання, наради.

Працювати довелося багато. Зате ясельна кампанія зробила цілу революцію в головах матерів-селянок.

— Дивись—Гальці моїй раніше було все одно, чи вона в чистому платті чи в брудному,—а зараз, бісова дитина, плаче, коли не надінеш чистого... Або не помий їй рук—їсти не сяде.

Отаке почали говорити селянки, діти яких були в дитячих яслах. Матері хвалилися, що діти не хотять бути дома і просять, щоб їх одвели „до дому до тьоті".

Правда, не можна сказати, щоб уже так гладко скрізь ішло діло: були сутички з де-якими „предами", що без уваги залишають „баб'яче діло". Але все ж таки девяносто день існування літніх дитячих ясел на селах дали багато.

Через ясла ми провели змичку міста з селом, через ясла ми передавали культурний навик селянській сім'ї, організацією ясел ми звернули увагу на дитячий рух на роскріпачення селянки, навчили матерів як доглядати діти і те инше.

Ось вам яскравий зразок того, що дали дитячі ясла для села.

Село **Богданівка** не хотіло ясел. „Не треба нам ніяких ясел... Ми без ясел виросли—виростуть без них і наші діти... Не дамо дітей!"

А тепер, коли зачинялися на зіму ясла, богданівці на зборах постановили, щоб на майбутній рік відчинити дитячі ясла по всіх селах, які є в складі Богданівської Сільради.

Отакі наслідки роботи в селі.

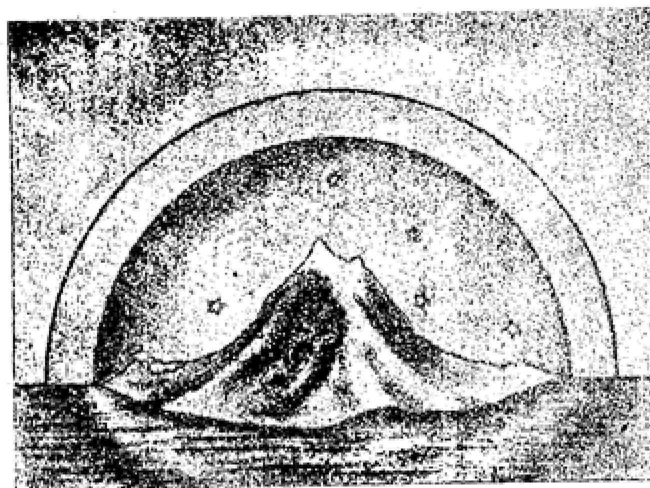
Цього року на Прилукщині було 8 ясел з 244 дітьми. Маємо певну надію, що в наступному році число ясел далеко збільшиться. Дитячі ясла на селі роблять революцію серед селянок та виковують новий комуністичний побут.

К. Д.

Походження світу.

Всі люди, що живуть на землі, як раніше, так і тепер мають свої перекази про утворення світу. Найвідоміші перекази про утворення світу—це біблейські (біблія—релігійна книга евреїв та християн).

Ось що в цій книзі говориться: всемогутній бог носився над світом, який був невпорядкованим. І вирішив бог утворити світ. Біблія говорить, що бог утворив світ за шість днів. Було це 7—8 тисяч років тому. Про таке походження світу ще й досі вірять темні люди. Християнська релігія перейняла у евреїв біблію і разом з цим цей переказ, що дожив до наших часів.

Який є світ на думку стародавніх халдеїв, що жили за кілька тисяч років до нас.

Ще й тепер можна зустрінути темних людей, які з запалом захищають те, що їм каже піп. Попи ж сами здебільшого темні й мало розвинені.

Зовсім инше про походження світу говорить наука. Вчені дізнали, що світ існує не 7—8 тисяч років, як каже біблія, а багато більше.

Роскопуючи землю в тих місцях, де в старі часи жили люди, вчені знайшли рештки зруйнованих будівель та инші речі, яким не менше 6,000 років.

Про життя давніх часів нам каже вивчення недрів землі. Біля річки можна бачити, що крутий берег її складається з окремих шарів, які налягають один на другий. Коли подивитись пильніше, то в цих шарах можна бачить рештки життя, як от відбитки ріжного листя, кістяки то-що. На думку вчених, ці рештки громадились в шари на дні морів, які тепер зникли.

Коли придивимось ми, як в наші часи потроху наростають на землі нові шари, то ми зрозуміємо, що для того, щоб засипати моря треба пережити не тисячі, а сотні тисяч та мільйони років.

На думку вчених, людина існує на землі біля 500.000 років. Життя ж на землі почалось не менше, як 100 мільйонів років тому. Сама ж земля існує біля 3.000 мільйонів років.

А відкіля взявся світ? Коли наука не визнає того, що каже біблія про утворення світу, не визнає самого бога, то де ж по її взялась природа? Утворення природи наука з'ясовує дуже просто й правдиво.

Багатьом з вас в домо, що наша земля не плоский кружок, накритий покришкою—небом, як нам здається на перший погляд. Наша земля є величезна куля (12 тисяч верст у поперек), що в світовім просторі крутиться навколо ще більшої роспаленої кулі—сонця.

Ми не помічаємо цього руху землі, як не помічаємо руху потягу, коли їдемо в нетруському вагоні. Навколо сонця (сонце в 110 раз більше землі) крутиться не одна земля, а також ще й инші «небесні землі», що звуться планетами.

Сонце є величезна, роспалена газова куля, що дає нам світ і тепло.

Наука говорить, що наша земля колись також була маненьким роспаленим сонцем, про це свідчать вулкани, які й досі є на землі.

На півдні Італії (південно-західня країна) є гора Везувій. На вершині цієї гори є дірка, що зветься кратером. З кратеру час від часу вириваються хмари попілу та водяних парів. Потім починає литись гаряча лава, яка по волі гускне. Це показує, що в середині землі дуже жарко. Чим глибше вкопатись в землю, тим стає тепліше. В середині земля ще й тепер роспалена і тільки зверху засохла верстов на 40—60 завтовшки.

Вулкан, або гора, що викидає із себе гарячу лаву.

Колись на тім місці, де знаходиться сонце з своїми сопутниками—планетами, були тумани з пороху та ріжних газів. Учені ще й тепер бачуть ці тумани через свої наукові приладдя. Газоподібні хмари поступово гускнуть рухаючись навколо себе.

В своїй середині ці хмари стискувались, тверділи й дали початок сонцю. А маненькі стислі хмари, що утворились і рухаються навколо сонця, звуться планетами. Коли стискувались тумани, то їх частки терлись одна об другу і від цього нагрівались. Сонце та планети нагрівались, аж доки не стали роспаленими кулями.

Такою гарячою кулею була і наша земля.

Оточена з усіх боків холодним світовим простором, земля поступово охолонялась. Охолонялось і сонце. Але воно дуже велике і щоб охолонути зовсім треба багато більше часу, ніж для охолонення землі.

Земля досить швидко охолонула так, що на ній з'явились тверді плями. Холодні тверді плями розростались і сходились до купи, доки не вкрили всю землю корою. Спочатку цю кору з середини прорівала вогнева маса, але де-далі кора міцнішала. Земля переставала бути світлою зорею. Вона поступово охолонялась і ставала придатною для життя.

Кінець-кінцем під впливом соняшного проміння на землі зародилось життя.

В. Шумаков.

Жінки-письменниці.

Мало в якого народу було стільки жінок-письменниць, як у народу вкраїнського. Хто, прикладом, не читав оповідань з кріпацького життя, писаних **Марком Вовчком,** як от „Козачка", „Одарка", „Інститутка", „Свекруха", „Сестра", „Невільничка" та инших? Подивіться на самі назвиська цих оповідань, учитайтеся, як щиро ставиться автор до жіночої поневоленої долі, як добре знає душу жіночу—і ви не здивуєтесь, коли взнаєте, що це писав не Марко, не чоловік, а жінка, що прибрала собі чоловіче ім'я—це писала **Марія Марковичева.**

За її прикладом писали народні оповідання ще **Ганна Барвінок** (насправді—**Олександра Кулішева**), **Олена Пчілка** (насправді **Ольга Косачева**) та багато инших. Це були письменниці—поміщиці, що були за ввзволення селян із кріпацтва, народолюбки, як от у росіян був письменник Тургенев. Їхні твори пробуджували в читачів спочуття до тяжкої долі селянської, але це ще не були твори, що закликали-б до революції. Революції пани боялися, а ці письменниці були, як ми сказали, паніями.

Далі пішла письменниця **Наталя Романович-Ткаченкова,** що живе й по цей час у Київі (народилася 1884 року). В її творах (як от повість велика «Мандрівниця») одбилося життя вкраїнської революційної інтелігенції, що боролася з царатом поміж 1905 і 1917 роками.

Це революційніша найбільша й найкраща поетка вкраїнська **Леся Українка** (справжнє ім'я **Лариса Косачева**), дочка відомого вченого й громадського діяча Михайла Драгоманова, передтечи вкраїнських соціялістів. Це була перша **вкраїнка-більшовичка.** Вона була в соціял-демократичному гуртку, що пристав до більшовиків, коли вони скликали свій перший з'їзд у Мінському 1898 року. Через тяжку хоробу (сухоти), а також через переслідування царське не довелося їй багато жити на Вкраїні. В теплих краях вона перебувала й померла ще молодою 1913 року, саме перед війною. Прекрасні поеми, драми, пісні вона написала. Знала добре, крім вкраїнської, инші мови й багато перекладала. Хто бачив її п'єсу «Лісова пісня», той знає, як добре Леся Українка вивчила побут народній, повір'я, пісні, казки і як чудово переказувала їх усвоїх творах. Хто бачив п'єсу „В катакомбах", той знає, як повставала Леся Українка проти християнської омани й закликала розбити рабські ланцюги. Ім'я Лесі Українки—почесне ім'я в українському й світовому письменстві. Рання смерть і хороба не дали їй створити більшого.

Письменниця **Леся Українка.**
Народилася р. 1871. Померла р. 1913.

Ще писали п'єси **Старицька-Черняхівська** (як от «Гетьман Дорошенко») та **Любов Яновська** (є нова переробка її п'єси з часів голоду „Як вони—тоб-то пани—допомагали"). П'єси в них, як бачимо, або історичні, або з старого побуту, тепер непридатні.

Багато було і є письменниць-поеток. Аж сто років тому почала їхню чергу **Марта Писаревська,** відома харків'янка **Христя Алчевська,** галичанки **Н. Левицька, Марійка Підгірянна, Н. Кобринська,** теж галичанки-оповідачки **Ольга Кобилянська, Катря Гриневичова, Дніпрова Чайка** (справжнє прізвище **Л. Василевська**), киянки **В. Черняхівська, Олена Журлива, Домніка Дудар** та инші.

Письменниця **Марко-Вовчок**
Народилась р. 1834. Померла р. 1907.

Означилися жінки-письменниці і в науковій літературі. Широко відома своєю „Історією України" **Ефименкова.** Тепер працює в цій справі **Н. Мірза-Аван'янц.** Багато працювала в науці **Софія Русова,** та втікла за Петлюрою за кордон і там організує буржуйок. Тепер працює в комісії, що складає великий російсько-український словник **Марія Грінченкова,** вславилася своїм знанням мови **Олена Курило** і багато инших.

Поруч із цими відомими письменницями організуються тепер письменниці молоді, революційні. Є така спілка селянських письменників „Плуг". Серед неї місяць тому заклалася спеціяльна **жіноча студія „Плугу",** що має на меті об'єднати письменниць селянок, вивчити їх літературній науці і в творах художніх освітлювати справи жіночого руху. Жінка-письменниця, звичайно, краще від чоловіків знає жіноче ~~життя й краще змальовувати його може.~~ Серед делегаток багато є сільських кореспонденток, що дають дописи в „Селянку України", „Комунарку" та по инших часописах. Є серед них і такі, що пробують складати оповідання, пісні, п'єси. Вони повинні звязатися з жіночою студією „Плуга" й та їм допоможе в їхній праці, скаже, в кого який хист і як треба писати.

На чолі жіночої студії „Плугу" стоїть письменниця **Віра Чередниченко,** відома своїми, головним чином, дитячими оповіданнями (це її „В'язка бубличків"). Крім неї ще працюють **Н. Забіло, В. Шевченкова, Н. Попова, О. Чабан, М. Романовська, Свекла Карпова** (авторка дитячого „спартаківського „Інтернаціонала", що співається по всіх школах) і багато инших.

Що-суботи в редакції „Селянка України" відбуваються збори отієї студії, читаються і обговорюються нові твори.

Росте революційне слово, ростуть революційні жінки-письменниці. Допомогають Жовтню перемогти старий лад.

С. Пилипенко.

Союз Радянських Соціялістичних Республік.

За царя Російська держава складалася з багатьох народів, що їх було пригноблено царським урядом.

Після жовтневої революції, владу взяли до своїх рук робітники та селяни і утворили радянські соціялістичні республики. Найбільша із них була Російська Радянська Федеративна (об'єднана) Соціялістична Республіка, що об'єднувала в собі всю середню й північну Росію, Поволжжя, увесь Сибір аж до Східного моря та цілу низку самостійних (автономних) країн і республік, утворених—татарами, чувашами, киргизами, якутами то-що.

Всі Радянські Соціялістичні Республіки, існуючи самостійно, жили дружньою сім'єю і всі разом виступали для боротьби з ворогами, і під час зносин з другими державами.

В минулому році вони остаточно закріпили цю єдність робітничої класи. Російська Федеративна Радянська Соціялістична Республіка, Українська, Білоруська та Закавказька Федеративна Радянська Соціялістична Республіка утворили разом **Союз Радянських Соціялістичних Республік.**

Військові справи, зовнішня торговля, зовнішні зносини, залізниці, пошта, телеграф тепер обєднані вкупі, так що комісаріяти: військовий, зовнішніх справ, зовнішньої торговлі, залізниць, почт та телеграфа тепер одні—загальні.

Комісаріяти: фінансів, продовольчих справ, Вища Рада Народнього Господарства, праці, внутрішньої торговлі та Робітниче-Селянська Інспекція будуть і в кождій республіці окремо, і загальні для всього Союзу.

Де-які комісаріяти лишаться тільки окремо для кожде республіки: народньої освіти, земельних справ, внутрішні справ, охорони здоровля та соціяльного забезпечення.

Герб Союзу складається із серпа та молота на земній кулі, оздоблених колосками і написом на шости мовах.

Що читати.

(Стаття друга).

Про В. І. Леніна нині видано дуже багато книжок, простих, дешевих, цікавих. Це цілі серії (низки) книжок: „Бібліотека Ленінська" Державного Видавництва України, що вже має коло 40 книжок; „Ленінську селянську",—видає „Червоний Шлях", що випустив так само не менше і инших.

Ми зупиняємо увагу сільського читача на де-яких, особливо цікавих, як от:

Приїзд Леніна до Росії, що написана т. Зінов'євим та дружиною Леніна—Надією Констянтиновною Крупською. В цій книжці росповідається, як жив Ленін за кордоном, як узнав про революцію в Росії в 1917 г., як їхав до Росії та як зустріли його тут робітники й салдати.

Книжка «**Ленін як людина**»—цікава спогадами про Леніна, який він був в у домашньому життi, як поводився з дітьми, сусідами.

В книжці «**Ленін серед селян**» говориться про відвідування Леніним села Кашино (1920 р.), де будують велику електричну станцію. В книжці передано розмови селян з Леніним, спогади їхні про його приїзд.

Для жінок особливо цікава книжка «**Ленін і роскріпачення жінки**» (написав Ярославський). Тут наведено уривки з промов і статтів Леніна про те, як домагався Володимир Ілліч змінити умови жінки, роскріпостити її від того ярма, що релігія, буржуазна політика і все старе життя загнало жінку. Ленін був гарячим поборником звільнення жінки від стану рабині, робітниці в хазяйстві, а не подруги чоловікові, не рівноправного члена громади, як повино бути і вже є у нас, та ще немає цього за кордоном, в буржуазних країнах.

З книжок по господарству радимо прочитати: **Як нищити шкідників у садах** (написав Цешевський). **Про сільські кредитові товариства** гарна книжка Бітуса «**Як селянинові роздобути грошей для господарства**», або Панченка—«**Як організувати кооператив**».

З книжок наукових порадимо: «**Хемія в майбутню війну**» (написав Ейдеман, ціна 20 коп.), в ній докладно і просто росповідається про гази ріжні, яку вони шкоду роблять здоровлю, як готуються капіталістичні країни до нової війни, що буде страшніша за всі війни, які були раніш та що треба робити нам, щоб буржуазні держави не задавили.

З оповідань цікава нова книжка Архипа Тесленка «**З книги життя**» в якій є 5 оповідань. В них автор згадує про своє життя і росповідає про попів, монахів, порядки сільські в часи ще 1909—10 років; автор сам сидів по в'язницях, був у засланні, дуже поневірявся і будував, а оте все, що бачив, просто щиро записав. Книжка дуже цікава, дає змогу порівняти старі, царські порядки з новими, радянськими, а крім того показує якою брехнею повне кожне слово попів, ченців; а ці п'явки народні не змінилися й до нині, отож може книжка де-кому роскрие очі і покаже правду, дійсну, не з попівського брехливого рота.

Мих. Биковець.

Господарчі поради.

Як зберегти свіжими яйця.

Треба взяти один хунт негашеного вапна і роспустити його у відрі води. Цей розчин добре росколотити і нехай він простоїть два дні. Через два дні знов росколотить і, давши вапнові осісти на дно, воду з відра вилити до діжки, в яку маєте складати яйця, а вапно викиньте геть. Потім знов готуйте у відрі такий самий розчин. Діжку треба налити до половини, після чого можна вкласти в неї і яйця. Діжку слід поставити десь у сухому місці. Коли потрібно буде, виймайте яйця і кладіть на стіл, щоб вони просихали.

Таким чином можна зберегти яйця цілком свіжими за протязі цілого року.

Ще можна й так робити. Взяти свіжі яйця, помити їх гарненько чистою ганчіркою в теплій воді і не витираючи покласти, нехай вони висохнуть. Коли яйця висохли, взяти чистеньку ганчирочку, злегка умочити її в жовтий руський вазелін і змазувати вим яйця. Одним хунтом вазеліну можна помазати 500 шт. яєць. Складати яйця треба в кошик або в якусь скриньку і тримати в прохолодному сухому місці.

Висушуйте вохкі кутки в кімнатах.

Беріть нову цеглу і нагрівайте її в печі аж доки вона не стане червона. У вохких кутках покладіть кілька штук холодної цегли і на неї кладіть нагріту цеглу. Цегла негайно втягує в себе вохкість. Двоматрьома цеглинами можна висушити найвохкіші кутки. Чаду при цьому не відчувається а ні трохи. Тільки не слід класти нагріту цеглу близько до дерева, щоб не трапилося пожежі. Ще треба пам'ятати, що кожду цеглину можна нагрівати до 10 раз, після цього вона губить свою властивість втягувати в себе вохкість.

Як шириться наша „Селянка України"

Почала виходити „Селянка України" в вересні цього року. Випустили її 5000 примірників. У жовтні надрукували вже 8000 примірників і тих забракувало їх передплатників задовольнити (не хватило 600 примірників для Київщини). Це третє число друкується вже 12.500 прим. Таким чином „Селянка України" за три місяці виросла більше ніж у два з половиною рази.

ВЕСЕЛА СТОРІНКА.

ХИМА-ДЕЛЕГАТКА.

В богомольного Юхима,
Що над ставом хатка,
Сталось лихо: жінка Хима
Пішла в делегатки.

І почав Юхим благати-
„Пан-отця“ просити,
Щоб прийшов до нього в хату
Жінку відмолити.

— Завітайте, добрий отче,
Помолитвувати;
Вже ікони Хима хоче
З хати викидати.

Баче піп, що від Юхима
Можна підживиться,
Та його лякає Хима:
Хими він боїться.

Піп подумав, далі каже:
— Можу завітати,—
Тільки пізно, коли ляже
Хима твоя спати.

— Я так само, добрий отче,
І собі гадаю.
Ви приходьте о півночі,
Я вас зачекаю.

О півночі, коли Хима
Лежачи дрімала,
Піп тихенько із Юхимом
Вдвох молитвували.

Засвітили і лампадку,
Молитов читають.
А про Химу—мають гадку
Косо поглядають.

І не знають,—клята Хима
Все до слова чує:
За попом та за Юхимом
З-під рядна слідкує.

Піп, упоравшись швиденько,
До Хими нагнувся
І до уст її тихенько
Хрестом доторкнувся.

Як схопилась наша Хима,
Наче і не спала,
Та обох—попа й Юхима
За чуби спіймала.

Ірвонулись та—у двері,
Тікати пустились.
А у Хими на постелі
Патлі залишились.

Не було вже від Юхима
Більше перепони,—
На горіще вранці Хима
Винесла ікони.

Отака-то у Юхима,
Що над ставом хатка,
Непримирна жінка Хима,
Хима—делегатка.

Антоша Ко.

Почтова скринька.

Жінвідділам, жінорганізаторам та жінкорам.—До всіх фотографій, що надсилаються для вміщення в «Селянці України», неодмінно треба прикладати коротенького дописа, а саму фотографію треба підписати. Фотографії без-дописів вміщатися в журналі не будуть.

С. Бересточа, Лубенської округи, на Полтавщині, І. Іващенкові.—Ваше оповідання—„Останній промінь“—несучасне, тому не піде. Вірші також не підходять.

М. Одеса, Чунітовій.—Статтю вам тяжко писати. Пишіть краще дописи. Не піде.

М. Березань, Прилуцької Округи, на Полтавщині, В. Півторадні.—„Голодні“ (малюнок) підходить для газети: в журналі вміщено не буде.

Корсунь на Київщині, м. Комаровій.—Оповідання „Маринка“—дуже слабеньке. Не піде. А ви ще працюйте н[ад] собою, старайтесь написати щось краще.

Київ, Ганні Святненковій.—Ваші вірші дуже слабі. надрукуємо. Дописи з життя робітниць надсилайте до мунарки України“.

Є. Снітко.—Вірш—„Ми побідили“ не піде. Слабень

Видає *Ц. В. роб. і сел. К. П. (б) У. ..... газета „Селянська Правда“.* Редагує *Колегія.*

Р. У. П. Ч. 8932. Харків, Друк. «Червоний ... Зам. Ч. 8690. Тир. 12.500.

СЕЛЯНКИ!

ЧИТАЙТЕ і ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

„Селянку України“

щомісячний громадсько-політичний і літературно-науковий
ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛ

Центрального Відділу Робітниць і Селянок Ц. К. К. П. (б) У.

В ЖУРНАЛІ ДРУКУЮТЬСЯ

Керуючі статті про всі важніші питання, так політичного, як і господарського характеру; статті про жіночий рух у нас і за кордоном; широка інформація про життя і буття селянок і робітниць в Радянських Республиках і за кордоном; статті про кооперацію та хатнє господарство; оповідання, вірші, гуморески т. ин.; поради юридичні, лікарські і сільсько-господарські; кореспонденції з місць.

ЖУРНАЛ БАГАТО ІЛЮСТРОВАНИЙ.

ДЛЯ ПРАЦІ В ЖУРНАЛІ ЗАПРОШЕНО НАЙКРАЩІ СИЛИ.

ЖУРНАЛ ВИХОДИТИМЕ 25-го КОЖДОГО МІСЯЦЯ.

ПЕРЕДПЛАТА приймається в конторі газ. «Селянська Правда» — Харків, вул. Лібкнехта 11, а на місцях—у кореспондентів і уповноважених по підписці на „Селянську Правду“.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

ГУРТОВА ПЕРЕДПЛАТА:

на місяць	на 3 місяці	на 6 місяців	на рік
15 коп.	45 коп.	90 коп.	1 кар. 80 к.

Д[illegible]Я ОКРЕМИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

25 коп.	70 [illegible]оп.	1 [illegible] к.	2 карб. 40 к.

Тираж 10,000 экз [illegible].У.П. № 8932.